

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 תמצית ההשקפה: אֶתְנָן, סְלוֹק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מוֹנֵה – רבוי; מוֹחֵךְ פִּשְׁטָא – מוציא מפשט; מֵרָא = מאריך, רבוי; דּוֹרָא – מצרף; תְּבִיר – מחלק, ממעט; לֹא מִמֶּשׁ; טַפְסָא = טרָאָא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מֵרָא טַפְסָא – קב"ש שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דּוֹרָא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מֵרָא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תְּבִיר מֵרָא טַפְסָא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מִקְף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פִּסְקָא – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זִרְקָא סְגוּלָא – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פִּשְׁטָא – פשוט, 1; זִקְף-קָטָן – 2; זִקְף-גָּדוֹל – 3; רִבֵּי – 4; ... זִקְף-קָטָן ... זִקְף-קָטָן בחצי פסוק – היקש; השלישית: (קִדְמָא – סדר קדימות; אֵלֵא = גֵּרֵשׁ = גֵּרֵשׁ"ב – יוצא מהענין; קִדְמָא וְאֵלֵא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תְּלִישָׁא-קָטָנָא = תִּרְסָא – דרוש בפסוק שט"ו, מִחִצָּה, עִקְרָה; תְּלִישָׁא – דרוש בפסוק ולפניו שט"ו, מִחִצָּה, עִקְרָה, פִּרְ – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

1.1 ויקרא תזריע יב,א

ויקרא תזריע יג,א – ב:

[א] וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר:

[ב] אֲדָם כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אֵו-סַפְּחַת אֵו בְּהֶרְתָּ וְהָיָה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צָרַעַת

וְהוֹבֵא אֶל-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵו אֶל-אַחַד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים:

אָדָם – רביע, כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ – מהפך פשטא, שְׂאֵת אֵו-סַפְּחַת אֵו בְּהֶרְתָּ – מהפך פשטא זקף-קטן

ספרא תזריע פרשה א פרשת נגעים. פרק א

פרשת נגעים. פרק א (משנה) (היינו ברייתא) א (ג,א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ג,א) אָדָם כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ,

מה תלמוד לומר לפי שנאמר (וי' תז' יג,א) וַאֲשֵׁר אֵו-אִשָּׁה כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרָהּ בְּהֶרְתָּ לְבָנָתָּ: טהורות, אין צריך לומר בהרות שאין

בהם מראות נגעים ושלא באו לכלל אלא בהרות שבהם מראות נגעים שהיו בגוי ונתגייר, בקטן ונולד, בקמט ונגלה בראש ובזקן

בשחיץ ובמכוח בקדת המורדין.

נשתנו ומאיהם בין להקל בין להחמיר, ר' אלעזר בן עזריה מטהר, רבי אלעזר בן חסמא אומר להקל טהור ולהחמיר תראה כתחלה רבי

עקיבא אומר בין להקל בין להחמיר תראה כתחלה לכך נאמר (וי' תז' יג,א) אָדָם כִּי-יִהְיֶה.

בספרא לכולי עלמא (כל התנאים) לא מתיחסים לנגע שהיה.

התורה והמצוה (מלב"ם) מבאר את המשנה תורת כהנים כי אם היה כתוב מלת אשר היה מורה על קנין הנמצא בעצם מכבר, נגע צרעת

שכבר היה באדם. אלא כתיב כִּי-יִהְיֶה ומלת כי מורה כי יהיה מעתה משעת החיוב, שרק אם נולדו משעת החיוב, מטמאות.

נקדים ונאמר מידיעת הפרשה בהמשך, שבפסוק זה התורה מגדירה את מה נכלל בנגעי אדם ומה לא נכלל בנגעי אדם. הדרשה מתבניות

הטעמים תהיה:

כִּי-יִהְיֶה – משוער כי טעם מקף בתפקיד רב-מצב זמן הופעת מראה הנגע: א זמן פטור ב זמן חיוב.

אָדָם – משוער כי טעם רביע בתפקיד ארבע, מלמד שכוונת הכתוב (ג,א) כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ היא, שהופיע בעור לפחות אחת מארבע

המראות הטמאות, ומשוער כי תבנית הטעמים של כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ – מהפך פשטא מורה להוציא הכתוב ממשוטו וללמד, שאם

מראות אלו נולדו בו בשעת הפטור (אחד משני המצבים שרמזו להם טעם המקף של כִּי-יִהְיֶה) כנמנה ב-[משנה נגעים פ"א מ"א ובספרא

תזריע פ"א] והם בגוי ונתגייר, בקטן ונולד, בקמט ונגלה בראש ובזקן בשחיץ ובמכוח בקדת המורדין אזי אינן מטמאות.

אָדָם – רביע בתפקיד ארבע, כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ לפחות אחת מארבע המראות הטמאות, אשר תיאורן הוא: שְׂאֵת אֵו-סַפְּחַת אֵו בְּהֶרְתָּ

– מהפך פשטא מונח זקף-קטן, משוער כי זקף-קטן מורה על שני לימודים בקבוצת מלים זאת ותבנית הטעמים מהפך פשטא מורה כי לפחות

לימוד אחד היוצא מפשט הכתוב, השני עשוי להיות כפשט או עשוי להיות יוצא מהפשט. אפשר כי פשוטו של מקרא מלמד בְּהֶרְתָּ – זקף-

קטן, בתפקיד של מספר שניים, שני אבות מראות, בהרת ושאת ושתי תולדות הנלמדות ממיקום אֵו-סַפְּחַת בין שני האבות שְׂאֵת אֵו-

סַפְּחַת אֵו בְּהֶרְתָּ.

הלימוד היוצא ממשוטו הוא שאין סדר הכתוב כסדר עזות הלובן כפי שמלמדת [משנה נגעים פ"א מ"א ופירוש קהתי] ארבע המראות האלו

נבדלים ביניהם בלובן שבנגע ותו"כ מברר זאת בדרשת (יג,ד): בהרת עזה כשלג (הלבנה מכולן), ושאת לבנה, היינו כצמר לבן, ותולדת

הבהרת הלבנה שגוונה כסיד ההיכל, ותולדת השאת לובנה כקרום ביצה.

וְהָיָה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צָרַעַת נדרש ב-[ירושלמי שבועות פ"א ה"א (וילנה ב,א)] ... א"ר מנא מנו אותן חכמים שנים ומנו אותן

ארבעה. מה שניים מצטרפין זע"ז אף ארבעה מצטרפין זע"ז. רבי לעזר בשם ר' אבין אם בשאינו מינו מצטרף לא כ"כ מין במינו. א"ר

יוסי בי רבי בון (ויקרא תזריע יג,א) והיו אין כתיב כאן אלא וְהָיָה מלמד שהן מצטרפין זע"ז.

פירש [לב ירושלים] ללמד שכולן מצטרפין להויה אחת לטמא אם יש מכולם צירוף של שיעור גריס.

בְּעוֹר-בְּשָׂרוֹ – מקף כרב-מצב מקום מראה הנגע לצירוף ארבע המראות: א) מקום שבודקים בו נגע, מצטרף ב) מקום שאין בודקין בו

נגע, אינו מצטרף.

וְהָיָה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ – מרכא טפחא, בתפקיד יתור לרבות (או קבוצת פרטים העשויה להתרחב) כאן מרבה כל צירוף בין כל ארבע המראות

וזה לא כדיון ב-[בבלי שבועות ו,א] שבו הצירוף הוא בין בני אותו אב ותולדה וגם שיהיה זו למעלה מזו (ע"פ דף על הדף).

ספרא תזריע פרשה א

(ח) (ג,א) וְהוֹבֵא אֶל-אַהֲרֹן, אין לי אלא אהרן עצמו, מניין לרבות כהן אחר תלמוד לומר הַכֹּהֵן, מניין לרבות בעלי מומים תלמוד לומר

מִבְּנֵי, או יכול שאני מרבה חללים, תלמוד לומר הַכֹּהֲנִים יצאו חללים, ומניין לרבות כל ישראל ת"ל אֵו אֶל-אַחַד. ט) אם סופינו

לרבות כל ישראל מה תלמוד לומר אֵו אֶל-אַחַד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים, אלא ללמד שאין טומאה וטהרה אלא מפי כהן, הא כיצד חכם

שבישראל רואה את הנגעים ואומר לכהן אעפ"י שוטה אמור טמא והוא אומר טמא, אמור טהור והוא אומר טהור, דבר אחר מה

תלמוד לומר אֵו אֶל-אַחַד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים לפי שנאמר (דב' שפטים כ,א) וְעַל-פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל-רִיב וְכָל-נֹעַן: היקיש ריבים לנגעים

מה נגעים ביום אף ריבים ביום.

וְהוֹבֵא אֶל-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵו – תביר, אֶל-אַחַד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים – מרכא טפחא סלוק, אפשר כי מרכא טפחא, יתור לרבות כל ישראל

לראיה ומלת אֵו – תביר ממעט בתפקיד הכהן אם אינו מומחה ומאפשר להכם שבישראל לראות את המראה ואומר לכהן שיאמר בפיו טמא

או טהור לנבדק. לכל אורך פרשת נגעים הכתובים מציינים כי טומאה וטהרה ע"פ כהן אבל הדרשה שזה באמירת כהן נמצאת רק ב- ספרא

תזריע פרשה א פרק יב (ב) (ג,א) וְשִׁמְעוּנִי הַכֹּהֵן, מלמד שטומאתו בכהן, ... לרבות שאר המנוגעים,

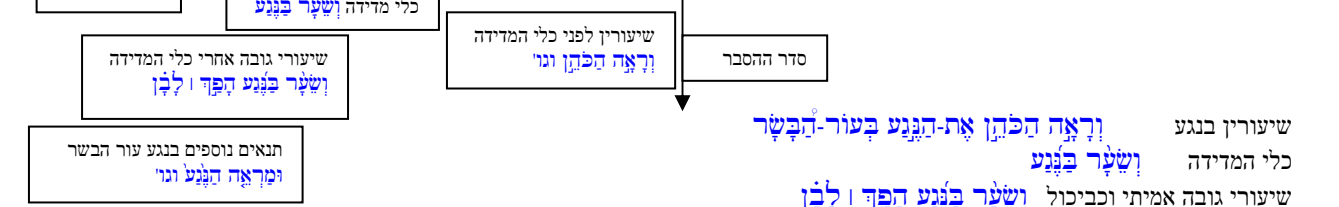
ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 תמצית ההשערות: א. תחנה – סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מושג פשוט – מוציא מפשטו; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, מעט, לא ממש; טפאא = טרנא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"א – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה, עיקרה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עיקרה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

ויקרא תזריע יגג:

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה, לָכֵן וּמְרָאָה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נִגַע צִרְעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטָמְא אֹתוֹ:

עתה נדון בפסוק **ויקרא תזריע יגג**, שטעמיו מרמזים לשיעורים ותנאים שונים בנגעי עור בשר אדם.

בראש הפסוק שיעורי שטח, ואחריו כתובות השערות שתפקידן ללמד שיעורין בנגע (שטח, מספר שערות טמאות), ואח"כ שיעורי גובה ממשיים וכביכול ותנאים נוספים בנגע עור הבשר.

שיעורין בנגע וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר
 כלי המדידה וְשָׁעַר בִּנְגַע

שיעורי גובה אמיתי וכביכול וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן

תנאים נוספים בנגע עור הבשר וּמְרָאָה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נִגַע צִרְעַת הוּא

תבנית הטעמים **בעור-הבשר** – תלישא-גדולה, מלמד שיעורין בנגע אלפניו ולאחריו ונלמדם תוך התקדמות ההסבר

תבנית הטעמים **וְשָׁעַר בִּנְגַע** – קדמא ואולא, מלמדת כי מדידת שיעורין בנגע היא בשער (שטח, מספר, גובה), ועל שער כסימן טומאה:

(א) **שיעורין בנגע** בלימוד אלפניו המרומזים בטעמי **וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר** – מונח מונח מונח תלישא-גדולה, שלפני קדמא ואולא, וכל מונח מרמז לעוד שיעור. ע"פ **ספרא** שיעורין אלו נדרשים בשילוב עם פסוק **וְג**, והסבר מפורט נמצא בחלק אחר של העיון. כאן רק נציינם: (א) גודל הנגע בשערות, (ב) מספר השערות כסימן טומאה, (ג) גודל המחיה, (ד) גודל הביצור של המחיה.

שער – כיחידת מדידה היא מקום גידול שתי שערות (כפי' **לזב"ג**). מדידת השטח היא בכפולות של יחידת המדידה.

(ב) ומלמד **לאחריו** מתי השער הוא סימן טומאה, מהו גובה שער לבן ומיקום הלבן בשער.

שיעורים אחריו שיעור – מהקרא **וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן** מלמד על כי אורך לבנונית שעה בכלשהו, ולימוד **מחיצה** – שער שהפך לבן צריך להיות בתוך גבולות הנגע.

נבאר את ב', המלמד על שיעורין **לאחריו** של תלישא-גדולה, אלו שיעורי השער כסימן טומאה, גובה שער לבן ומיקום הלבן בשער.

וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן – קדמא ואולא מונח פסק רביעי,

משנה נגעים פ"ד משנה ד שתי שערות עקין משחיר וראשן מלבין טהור עקין מלבין וראשן משחיר טמא כמה יהא בלבנונית רבי

מאיר אומר כל שהוא ר' שמעון אומר כדי לקרוץ בוג (מספריים) וגו'

(יגד), **ואם בהרת** – תרסא ... **הַכֹּהֵן** – תביר, תבנית המרמזת לאפשרות של חישוב חשבוני כגון יחס של שיעור נטילה בזוג והוא

... 0.122324 ונראה כי הוא כשמינית אצבע היינו כ-2.4 – 3.0 מ"מ. בפרה אדומה **במדבר חקת יט,ב**: יש דרשת שיעור נטילה בזוג

ואותה תבנית **ויקחו אליך** – תרסא, ... **אשר לא עלה** – תביר, היחס = 0.121756... כשמינית אצבע!!

המלים מלמדות על שער כסימן טומאה, הטעמים – קדמא ואולא מלמדים ביצור קדימות – סמיכות החלק הלבן בשער למראה הנגע שבעור (עיקרן של השערות לבן אזי זה סימן טומאה)

לכולי עלמא אורך השערה כדי שתהיה ניטלת בזוג. אבל לגבי שיעור אורך הלבנונית רבי מאיר אומר **כלשהו** מעל עור הבשר הלבן,

ורבי שמעון אומר **אורך** כדי שתהיה ניטלת בזוג. והלכה כרבי מאיר לגבי שיעור אורך הלבנונית של השערה.

רע"ב עיקרה משחיר וראשה מלבין טהור, דאמר קרא **וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן** העיקר הסמוך לנגע הפך לבן.

בקריאה אחת עם פסק **וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן** – קדמא ואולא מונח פסק רביעי, מה שכתבנו לעיל על חלוקת השערה. טעם פסק מצייר שערה החלוקה לחלק לבן וחלק שחור.

בקריאה אחת בלי פסק **וְשָׁעַר בִּנְגַע הַפֶּה וְלָכֵן** – קדמא ואולא מונח רביעי, לסימן השער יותר מארבעה הלכות **נגעים פ"ד מ"א** ששער

לבן (א) מטמא בתחלה (ב) ומטמא בכל מראה לובן (ג) ואין בו סימן טהרה **מ"ג** ששער לבן מטמא (בשלושה נגעים מראה לובן בשחין ובמכוה ואלו לא הלכות השער עצמו) (ד) במכונס (ה) ובמפוזר (ו) במבוצר (ז) ושלא במבוצר

לפחות ארבע תבניות טעמים בפסוק זה מציירות את המצב:

תלישא-גדולה – מציירת מחיצה לציין גבולות הנגע, המחיה והביצור,

רביע – מצייר הגודל המינימלי של הנגע שהוא רבוע כגריס הקלקי,

פסק – מצייר שערה החלוקה לחלק לבן וחלק שחור,

קדמא ואולא – מצייר קדימות – סמיכות החלק הלבן בשער למראה הנגע שבעור, עיקרן של השערות לבן אזי זה סימן טומאה, ואילו

ראשן עשוי להיות שחור.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מונח פשוט – מוציא ממשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממשט; לא ממש; טפחא = טרפא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישית – (קדמא – סדר קדמות; אולא = גרש = גרשי"ש – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כבעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקרה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקרה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

1.2 ויקרא תזריע יב,א

ויקרא תזריע יב,א – ו:

[א] וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

[ב] דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר

וְטַמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַת דְּוַחַה תִּטְמָא:

[ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ:

[ד] וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשַׁת יָמִים תִּשָּׁב בְּדָמֵי טְהָרָה כְּכֹל-קֹדֶשׁ לֹא-תִזְעַע וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֵא עַד-מִלְאֵת יְמֵי טְהָרָה:

[ה] וְאִם-נִקְבְּהָ תִלְדַּ וְטַמְאָה שִׁבְעִים כְּנִדְתָּהּ וְשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁשַׁת יָמִים תִּשָּׁב עַל-דָּמֵי טְהָרָה:

[ו] וּבְמִלְאָתוֹ יְמֵי טְהָרָה לְבֵן אִוֹ לְבַת תְּבִיא כְּבֶשֶׂת בֵּן-שָׁנָתוֹ לְעֵלְיָהּ וּבֶן-יוֹנָה אִוֹ-תָר לְחַטָּאת

אֶל-פֶּתַח אֹהֶל-מוֹעֵד אֶל-הַכֹּהֵן:

ירושלמי פסחים פ"ב ה"א (וילנה יב,א) כיוצא בו אמר רבי יודה **(וי' תזריע יב,א ב)** אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר, מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר [ב] וְטַמְאָה שִׁבְעַת יָמִים [ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל

נשלב את דרשת הסמוכים שדורש הירושלמי מסמיכות (יב,א), אל פסוק (יב,ב) בהסבר ע"פ תבנית הטעמים.

[ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי – טפחא בראש פסוק, אתנח, בתבנית זאת טעם טפחא משמש בתפקיד של התפשטות אפיון מתוכן מלתו ותוכן שאחריו

אל הכתוב לפניו, בפסוק (יב,ב) ללמד שאם מתקיים **יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ**, היינו הולד חי ויש מילה יש לאשה דמי טהרה. לכן אי אפשר

ללמוד בקל וחומר לגבי ולד שמת (או עובר מחוי) על דמי טהרה אלא צריך את מלת (יב,ב) **זָכָר**, כהמשך הירושלמי **זָכָר** לרבות את

המת, יתור ללמוד לדמי טהרה על מת. **תורה תמימה הערה ד**) דהיה אפשר לכתוב **כי תלד**. וגו'

וב-**תורה תמימה ויקרא יב,ב** הביא בענין דמי טהרה בלידת מת מבבלי **[נדה כז,ב]** **כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה** - [הפילה שליטא טמאה לידה],

דאמר קרא **אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה**, מלמד שאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה⁹:

תורה תמימה הערה ג) ר"ל אפילו נמחה כזרע. וצ"ל דאיירי שנמחה לאחר שנברא ולד, דאי מתחלת ברייתו נמחה הלא דרשינן בפסוק

הסמוך מי שאינו ראוי לברית שמונה [או לבריית נשמה] אין אמו טמאה לידה, כפי שיתבאר שם. וטעם הדיוק משום דלשון **תִזְרִיעַ**

מיותר הוא, דהיה אפשר לכתוב **כי תלד**. ועיין בתוס' נדה י"ח א' דאע"פ שמלשון **תִזְרִיעַ** דרשינן בסמוך לענין יוצא דופן, אפ"ה **תרת**

ש"מ (שמא מינה), יעו"ש:

תורה תמימה ויקרא יב,ב **כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה** - יוצא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה, ואין חייבין עליו קרבן, מאי טעמא,

דאמר קרא אשה כי תזריע וילדה, עד שתלד ממקום שמזרעת¹⁰ [נדה מ' א']:

תִזְרִיעַ – זקף-קטן, טעם זקף-קטן, מלמד שתי דרשות במקום כפירשו תוס' **תרת** שמא מינה, (א) על פי המלה המלה מלמדת על לידה

ממקום הזרעה, (ב) ע"פ הטעם לידת מת, מחוי

[ו] **וּבְמִלְאָתוֹ** – מונח פסק בראש פסוק **יְמֵי טְהָרָה** ...

בקריאה עם פסק עשוי להיות בתפקיד כעין סדור שנחלק (מידה י"א מ"ב מידות של ר' אלעזר בר' יוסי), ואז הכתוב כאילו משייכו

לפסוקים הקודמים (יב,ד,ה) העוסקים במספר ימי טהרה. היות והיולדת מביאה ביום טהרה קדשים לטהרה, ובקדשים הולך הלילה

אחרי היום, לכן אינה יכולה להביאם ביום הארבעים או השמונים אלא עליה להשלימם עד לילה, ארבעים או שמונים ימים מלאים. וכפי'

רש"י (יב,ד) לפי שזו טבולת יום ארוך, שטבלה לסוף שבעה, ואין שמה מעריב לטהרה עד שקיעת החמה של יום ארבעים, שלמחר

תביא את כפרת טהרתה.

ויקרא תזריע יב,ג: **וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ:**

תורה שלמה תו"כ תזריע פ"א בשמיני. יכול בין יום ובין לילה, ת"ל **וּבַיּוֹם**, ביום ולא בלילה, אין לי אלא הנימול לשמונה שיהא

ביום, מנין לתשעה ולעשרה לאחד עשר ושאר כל הנימולים לא יהו אלא ביום, ת"ל **וּבַיּוֹם**.

טט – **וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי** – (א) טפחא פותחת טפח להתאפיין ממלת האתנח וללמד שיש ימים אחדים הנקראים שמיני.

(ב) טפחא מרבה זמן יום לכל הימים הנקראים שמיני. ימי שמיני ע"פ **משנה שבת פי"ט,מ"ה** הם היום 8, והימים 9, 10, 11, 12 ויום

ברית אחרי חולי, נחשבים שמיני לנולד בין השמשות ומרומזים ב בצווי המלה ב- **(בראשית לז-לז יז,ב)** **וּבֶן-שָׁמֹנֶת יָמִים** – מונח רביע,

בתפקיד יותר מארבע ימים הנקראים שמיני לענין **יִמּוֹל לְכֶם כָּל-זָכָר לְדַרְתֵּיכֶם**.

יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ: אע"פ שיש שם בהרת, הא מה אני מקיים **הַשְּׁמֹר בְּנִנְע-הַצָּרְעַת (דב' ל"ח כ"ח)** חוץ מן המילה ... ומה אני

מקיים **יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ**, בזמן שאין שם בהרת, ת"ל **בֶּשֶׂר** אע"פ שיש שם בהרת.

משנה נגעים פ"ז מ"ה (בהרת ש) היתה בראש הערלה, ימול. התורה צוותה על עשה של מילה שידחה את הלא תעשה של צרעת

דברים כי תצא כ"ח: **הַשְּׁמֹר בְּנִנְע-הַצָּרְעַת לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת** – דרגא תביר מרכא טפחא, קבוצת פרטים שעל כל אחד חל

הענין או ההלכה. דורש עיון.

בְּנִנְע-הַצָּרְעַת – תביר מחלק בין גגע צרעת שלא בערלה שאסור לקצוץ ובין גגע צרעת בערלה שמותר לקצוץ במילה. מתואם עם **תו"כ**

לפסוק (יב,ג) ת"ל **בֶּשֶׂר** אע"פ שיש שם בהרת. **בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ** – מרכא סלוק, מרכא לרבות למילה גם בשר ערלה עם בהרת.

תו"כ תזריע פ"א ערלתו: – סלוק להגביל למילת ערלת ודאי בשבת ולא למילת ספק כמו אנדרוגינוס. להגביל לערלת הנולד ביום ודאי

ולא למילת ערלת הנולד בספק יום בין השמשות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשערה: אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקד פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממש; לא ממש; טפאא = טרנא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, תור רבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שזה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שזה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה
הלה קל על חלק מפרטיה; מוקד – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
רביע – 4; זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקיש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עוקר; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עוקר, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

ויקרא תזריע יב,ד:

וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב בְּדָמֵי טְהָרָה בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנָּע וְאֶל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד-מִלֵּאת יָמֵי טְהָרָה:
בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנָּע – מונח רביעי, לרמז שטבולת יום ארוך יש לה 33 או 66 ימים. כפי' רש"י בְּכָל-קֹדֶשׁ - לרבות את התרומה (ראה יבמות עה,א). לפי שזו טבולת יום ארוך, שטבלה לסוף שבועה, ואין שמשעה מעריב לטהרה עד שקיעת החמה של יום ארבעים, שלמחר תביא את כפרת טהרתה. לֹא-תִנָּע - אזהרה לאוכל וכו', כמו ששנויה ביבמות (עה,א).

בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנָּע וְאֶל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד-מִלֵּאת יָמֵי טְהָרָה:

רבי יוסף בכור שור בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנָּע - לא תאכל; וזהו אזהרה לכרת (ראה יבמות עה,א). וְאֶל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא - מה מקדש, שיש בו נטילת נשמה - כרת, אף קֹדֶשׁ יש בו נטילת נשמה - כרת, דהיינו: אכילה (ראה יבמות שם). בְּכָל - לרבות את התרומה, שהיא טבולת יום ארוך (ראה יבמות עה,א; גידה כט,ב)
בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנָּע וְאֶל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא – תבנית רביעי ... זקף-קטן כעין מידה אשר מהרז"ו מגדיר כמידה ב' בנוסף על ל"ב, סתום שלא בא לסתום אלא לפרש, זה וכפרש רבי יוסף בכור שור מה מקדש, שיש בו נטילת נשמה - כרת, אף (נגיעה שזה נראה כלשון סתום כי אין על נגיעה כרת, לכן הסתום בא לפרש שזאת אכילת) קֹדֶשׁ (ש)יש בו נטילת נשמה - כרת, דהיינו: אכילה (ראה יבמות שם).

ויקרא תזריע יב,ה:

וְאִם-נִקְבְּהָ תִלְדַּךְ וְטִמְאַהּ שִׁבְעִים כְּנֻדְתָּהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וּשְׁשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב עַל-דָּמֵי טְהָרָה:
וְאִם-נִקְבְּהָ תִלְדַּךְ – מונח זקף-קטן בראש פסוק והוא תאור ואחריו הלכה וְטִמְאַהּ שִׁבְעִים כְּנֻדְתָּהּ וכו'
לימוד אלפניו ולאחריו, מה לומד מנקבה אל הזכר שלפניו? רלב"ג (ה) וְאִם-נִקְבְּהָ תִלְדַּךְ וְטִמְאַהּ שִׁבְעִים כְּנֻדְתָּהּ - רוצה לומר, שתהיה טומאתה באלו הארבעה עשר יום כטומאת הנדה; ... והוא מבואר, שאם נסתפק לנו בולד אם הוא זכר או נקבה, נשפוט בו להחמיר, ותטמא לידה ארבעה עשר יום. ולזה טמא לידה ארבעה עשר יום היולדת טומטום או אנדרוגינוס, וגו'

בבלי נדה כט,א מתני'. המפלת ואין ידוע מהו - תשב לזכר ולנקבה, אין ידוע אם ולד היה אם לאו - תשב לזכר ולנקבה ולנדה.

בלידת ספק גותנים עליה כל החומרות: טמא לידה ארבעה עשר יום כיוולדת נקבה, ודמי טהרה רק עד 40 יום כיוולדת זכר, ותמתין לבוא למקדש עם קרבנות עד מלאת 80 יום ללידה כלידת נקבה.

ויקרא תזריע יג,ג:

וְרִאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר וְשָׁעַר בְּנֶגַע הַפֶּה | לְכֵן וּמְרָאָה הַנֶּגַע עִמָּךְ מְעוֹר בְּשָׂרוֹ נִנְע צָרַעַת הוּא וְרָאָהּ הַכֹּהֵן וְטִמְאַהּ אֹתוֹ:

ספרא תזריע פ"א פ"ב (א,ג) וְרִאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע שיהו עיניו בו בשעה שהוא רואה אותו, בְּעוֹר-הַבָּשָׂר הבינוני, בְּעוֹר-הַבָּשָׂר שיהא רואה כל הבשר עמו כולו כאחד, רבי יוסי רבי יהודה אומר מה ת"ל בְּעוֹר-הַבָּשָׂר שיהא כל החוצה לו סמוך לעור הבשר וראוי לפסיון שאם היה סמוך לראש ולזקן ולשחיין ולמכוה, ולקרח (ג"א קדח) המורדין אינו טמא.

ה"ח" שיהו עיניו בו פ' שיהיה מסתכל בו (בעיון) כשהוא רואה אותו ולא יראנו דרך העברה (בחפזה) כדי שיבחין המראה היטיב ונפקא לן דבר זה מדכתיב אֶת-הַנֶּגַע דהוא יתירא. אֶת-הַנֶּגַע – המלים מרבות את עיני הכהן וטעם מונח מרמז שיהיו עיניו מונחים בנגע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר הבינוני, - ראה דיון להלן בעור בינוני

ה"ח" בְּעוֹר-הַבָּשָׂר שיהא רואה כל הבשר עמו כולו כאחד דרש דהאי וראה קאי גם על עור הבשר שסביבו שיתבונן בו היטיב עד איזה מקום הגיע הנגע כדי שיוכל להכיר אם פשה:

ו- רבי יוסי רבי יהודה, לדברי המפרשים מוסיף על תנא קמא ואינו חולק עליו שיהא כל החוצה לו סמוך ל-עור-הַבָּשָׂר וראוי לפסיון ה"ח הביא גירסת הגר"א הכי גרסא שיהא חוצה לו עור-הַבָּשָׂר ופ' דהאי בְּעוֹר-הַבָּשָׂר קאי אתנאי הנגע דאימתי הנגע מטמא כשיש עור-הַבָּשָׂר סמוך לו כדי שיהא ראוי לפשיון לאפוקי אם הוא סמוך לראש וכו' אינו מטמא והר"מ כפירושו מבאר שצריך שיהיה כל סביבו עור-הַבָּשָׂר ולמעוטי אם במקום אחד סמוך לראש וכו':

לשון הרמב"ם פירוש המשנה לרמב"ם מסכת נגעים פ"א מ"ה ... ומתנאי נגעי עור בשר שיהא סביב לו מכל הצדדים עור הבשר כדי שיהא הפשיון אפשרי בו מאי זה צד שיהיה. ולשון ספרא בעור הבשר שיהא כל החוצה לו סמוך לעור הבשר ראוי לפשיון, שאם היה סמוך לראש ולזקן ולשחיין ולמכוה ולקרחת אינו מוחלט.

בְּעוֹר-הַבָּשָׂר מקף תלשא, אפשר כי טעם מקף המחבר המלים ליחידה אחת וטעם תלשא כמחיצה וביחד מרמזים שיהא כל החוצה סביב הַנֶּגַע סמוך ל-עור-הַבָּשָׂר וראוי לפסיון ובלשון הרמב"ם שיהא סביב לו מכל הצדדים עור הבשר כדי שיהא הפשיון אפשרי בו מאי זה צד שיהיה.

בְּעוֹר-הַבָּשָׂר – תלשא, (א) רמז למחיצה ברורה לגבולות המראה כפי' התוה"מ (סד) שיראה את הנגע כמו שהוא בעור הבשר ויראה את הבשר שסביבו גם כן. (ב) רמז לשיעור - מספר 24 ראשי איברים בקרא וְרִאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר – גימטרית ר"ת ו' ה' א' ה' ב' ה' עולה עשרים וארבעה רמז למשנה (ט) מיכן אמרו עשרים וארבעה ראשי איברים שבאדם שאינן מטמאים משום מחיה, ראה מ"ט ...

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשערות: אִתָּן = סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מוֹנֵה – רבוי; מִדָּק פִּשְׁטָא – מוציא ממשט; מִרְכָּא = מאריך; רבוי; דִּרְגָא – מצרף; תְּבִיר – מחלק, ממעט, לא ממש; טַפְּסָא = טרָקָא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מִרְכָּא טַפְּסָא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דִּרְגָא תְּבִיר טַפְּסָא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מִרְכָּא תְּבִיר טַפְּסָא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תְּבִיר מִרְכָּא טַפְּסָא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מִקָּף – רב-מצב של הטעמים, בד"כ מצב אחד נדרש; סִפְּסָא – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זִרְקָא סְגוּלָא – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פִּשְׁטָא – פשוט, 1; זִקְף-קָטָן – 2; זִקְף-גְּדוֹל – 3;
רְבִיעַ – 4; ... זִקְף-קָטָן ... זִקְף-קָטָן חֲבִיצָא סִפְּסָא – הקש; השלישית; (קִדְמָא – סדר קדימות; אִזְלָא = גֵּרֶשׁ = גֵּרִישִׁי' – יוצא מהענין; קִדְמָא אִזְלָא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תְּלִישָׁא-קַטְנָה = תִּרְסָא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עיקרה; תְּלִישָׁא-גְּדוֹלָה = תִּלְשָׁא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עיקרה, פִּזְרָא – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

לטובת הבנת הנושא יוצגו מידי פעם חלק מהטעמים שבתנ"ך (חוץ מספרי איוב, משלי, תהלים), לפי תפקידיהם לפי ההשערות

1.3 ויקרא תזריע יב,א

ויקרא תזריע יג,ג:

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר וְשָׁעַר בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן וְיִמְרָאָה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נִגַע צָרַעַת הוּא | וְרָאָהּ הַכֹּהֵן וְטָמְא אֹתוֹ:

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ב) וְשָׁעַר, מיעוט שיער שתי שערות, **בְּנֶגַע**, להביא את מה שבתוכו ושוכב חוצה לו פרט לשחוצה לו, ושוכב בתוכו, **בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן** לא הקודם, מיכאן אמרו אם בהרת קדמ' לשיער לבן טמא ואם שיער לבן קדם לבהרת טהור ואם ספק טמא, רבי יהושע אומר כהה.

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ב) וְשָׁעַר, מיעוט שיער שתי שערות, **בְּנֶגַע**, להביא את מה שבתוכו ושוכב חוצה לו פרט לשחוצה לו, ושוכב בתוכו, ...

התורה"מ (מה) ... שער הוא רבוי סתמות שהיא לא פחות משנים, ... ואמר (ג,ג) **וְשָׁעַרְהָ לֹא-הַפֶּה לָבֵן** לרבותא שאף שער אחד לא הפך מ"מ יסגיר.

וְשָׁעַר – לפחות שתי שערות, **וְשָׁעַרְהָ** – שערה אחת

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר – תלשא בלימוד לאחריה, בתפקיד מחיצה המסמנת גבולות המראה הלבן ללמד ש-**וְשָׁעַר בְּנֶגַע** הכתוב אחרי טעם תלשא שרשיו (שתי שערות לפחות) חייבים להיות בתוך גבולות הנגע אף על גב שארכו של השער עשוי להימשך למחוץ לגבולות הנגע. פרט לשחוצה לו - ולמעט שאם שרשי השער מחוץ לגבולות המראה ושוכבות לתוך המראה אינן סימן טומאה.

ב- **ספרא תזריע פרשה ה פ"ז (ה) בנגע ראש וזקן נדרשת דרשה דומה (ג,ג) וְזָבֵן**, (המלה מרבה) להביא את שבתוכו ושוכב חוצה לו

(וְזָבֵן - תביר, ממעט) פרט לש(שער ששורשיו) חוצה לו ושוכב בתוכו, (אף שאין הנגעים דומים כי בנגע ראש וזקן השער הצהוב יכול

להקדים את המראה, ואילו בנגע הגוף המראה חייב להקדים לשיער הלבן כנדרש להלן)

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ב) ... בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן לא הקודם, מיכאן אמרו אם בהרת קדמ' לשיער לבן טמא ואם שיער לבן קדם לבהרת טהור ואם ספק (מי קדם למי) טמא, רבי יהושע אומר כהה (במצב ספק מי קדם למי, רבי יהושע מטהר, **הח"ח** ע"פ **בבלי נזיר סה** כהה משמעו טהור).

בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן לא הקודם, - תבנית הטעמים של הקרא **וְשָׁעַר בְּנֶגַע** – קדמא ואזלא, בתפקיד סדר קדימות, קדמא = קדם מראה ה-**בְּנֶגַע** ואזלא = והולך אחריו שינוי ל-**שָׁעַר** ש-**הַפֶּה | לָבֵן** אז המראה טמא. ואם שיער לבן קדם לבהרת טהור.

דיון בדיון הספק ב-**מ"ב** ... ואם ספק (מי קדם למי) טמא, רבי יהושע אומר כהה (בספק טהור)...

וכן נמצא במשניות הבאות:

משנה נגעים פ"ד מ"א בהרת כחצי גריס ואין בה כלום נולדה בהרת כחצי גריס ובה שתי שערות הרי זו להחליט מפני שאמרו אם בהרת קדמה לשיער לבן טמא ואם שער לבן קדם לבהרת טהור ואם ספק טמא ורבי יהושע קיהה (טיהר השער מלהיות סימן טומאה, ומסגירו)

משנה נגעים פ"ה מ"א כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ועוד אחר ואיזה זה מי שהיתה בו בהרת כגריס והסגירה בסוף שבוע והרי היא כסלע ספק שהיא היא ספק שאחרת באה תחתיה טמא:

הסבר לדעת ר' יהושע כי הספק טהור נמצא ב-**בבלי נזיר סה,ב** אלא כי איתמר דרב יהודה אמר רב - אהא איתמר: אם בהרת קדמה לשיער לבן - טמא, ואם שער לבן קודם לבהרת - טהור, ספק - טמא ור' יהושע אמר: כיהה; מאי כיהה? אמר רב יהודה: כיהה וטהור; ודילמא כיהה וטמא! אמר רב יהודה אמר רב, אמר קרא: (ט,ג) **לְטַהְרוּ אֹז לְטַמְּאוּ**, הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה תחילה.

ונמצא ב-**תורת נגעים הרב שפיצר ס' לז** הסבר התוספות לדברי חכמים **תוס' בבבלי נדה יט,א** דדרך שערות לבוא שחורות והנגע מלקה אותן והופך ללבן ... ובתוספתא (פ"ב סוף ה"א) קתני אף שער שחור סוף הבהרת הופכת, ולפיכך נראין הדברים הבהרת קדמה, עכ"ל. אפשר כי תנא קמא דרש כמו ר' יהושע (ט,ג) **לְטַהְרוּ אֹז לְטַמְּאוּ**, הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה תחילה. ולכן מסקנתו ב-**משנה נגעים פ"ה מ"א** כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ועוד אחר (ספק הקדמת השער הלבן, וספק פשוט בהסגר). ור' יהושע חולק על ת"ק בספרא ובמשנה נגעים פ"ד מ"א ופ"ה מ"א ש"ת"ק מ"א טמא ספק שער לבן קדם למראה, ורבי' יהושע מטהר. נלמד בשלבים את דברי ת"ק ב-**משנה נגעים פ"ה מ"א** כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ועוד אחר (ספק הקדמת השער הלבן, וספק פשוט בהסגר).

כאשר מסתכלים ב-**(ט,ג) לְטַהְרוּ אֹז לְטַמְּאוּ** על כל מלה בנפרד זה החלטה על מצב ברור טהור או טמא.

כאשר מסתכלים על שלוש המלים **(ט,ג) לְטַהְרוּ אֹז לְטַמְּאוּ** ביחד זה מצב ספק. המשנה פותחת בכלל **כל ספק נגעים טהור**, כאשר הרבוי מרומז בטעם מלת **לְטַהְרוּ** - טפחה, בתפקיד רבוי. כאן מצטרף תפקיד נוסף של טעם טפחה כפותחת טפח להתאפיין מ-**אֹז** - מרכא, רבוי של מצבי ספק **לְטַמְּאוּ**. וטעם מלת **לְטַמְּאוּ** - סלוק, מגביל הכלל הנ"ל ללמד שיש שתי ספקות (ספק הקדמת השער הלבן, וספק פשוט בהסגר) הנתורות טמאות. ו-**רמב"ם הלכות טומאת צרעת פ"ב ה"ט** כתב כי ספק הקדמת שער לבן היא טומאה מספק.

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ג) וְשָׁעַר בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן מיכאן אמרו שתי שערות עיקרן משחיר וראשן מלבין טהור עיקרן מלבין וראשם משחיר טמא, וכמה יהא בלבנונית, רבי מאיר אומר כל שהוא, וחכמים (היינו ר' שמעון) אומרים כשיעור (כדי שיקרוץ בזוג) רבי מאיר אומר שלא יהא בני אדם מדמין שבגולם (בכל אורך השערה) הם נידונים, אלא חוד (העיקר הקרוב לעור) שער לבן טמא, ושאינו [שער] לבן טהור.

ראה הסבר לעיל שיעורין אלאחריו של הכתוב בפסוק (ג,ג) שיעור כדי שיקרוץ בזוג, ומשוער שלא להלכה כשמינית אצבע (1.90 – 1.92 ס"מ).

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 תפנית ההשערה: אתחן, סלוק – סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מרחק פשוט – מוציא ממשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממש; לא ממש; טפחא = טרפא – שני
 משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שזה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שזה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שההלכה
 חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
 רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרש"ש – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כבעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
 דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקרה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקרה; פו – דרוש מהפסוק רעיון לנשא אחד בהלכה.

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ד) לָבֵן לא אדום ולא ירוק ולא שחור אוציא את כולם ולא אוציא שיער צהוב, ודין הוא ומה אם שיער לבן שאינו סימן טומאה בנתק הרי הוא סימן טומאה בנגע, שער צהוב שהוא סימן טומאה בנתק אינו דין שיהא סימן טומאה בנגע תלמוד לומר **שער ... לָבֵן** ולא צהוב.

התורה"מ [מט] שער לָבֵן. ולא מראה אחרת. וזכר לדבר בפרשת נגעים שער לבן ארבע פעמים (פה, יג, כ), (יג, כה), (יג, כה) וממעט אדום ירוק שחור צהוב. טט – בפסוקים אלו מצוין כי הופיע סימן טומאה שער לבן, ואילו ב- (יג, כא) ו- (יג, כו) נאמר כי לא הופיע סימן הטומאה שער לבן.

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ה) מַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק, אין ממשו עמוק **מַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק**, אין מראה שער לבן עמוק, **מַרְאֵה הַנֶּגַע** לרבות לו מראה רביעי, **הוא**, אין לו מראה חמישי.

ע"פ הח"ח

(א) מלות הסמיכות **מַרְאֵה הַנֶּגַע** הן יחידה אחת ביחס למלת **עִמָּק**, ולכן המראה נראה עמוק ולא הנגע, לכן דורש אין ממשו (של הנגע) עמוק (דרשה זאת נלמדת מהתוכן)

(ב) **מַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק** מיתור מלת נגע לומד - אין מראה שער לבן עמוק, ומכאן נדרש כי לובן השער יכול להיות כלשהו כדי שיהווה סימן טומאה, בניגוד למראה שצריך להיות לפחות לבן כקרום הביצה.

(ג) **מַרְאֵה הַנֶּגַע** לרבות לו (לנגע צרעת) מראה רביעי, כי בתורה כתיב (ג,ג) **שָׂאת אֶן-סַפְחַת אֶן בְּהֵרַת** וכאן מרבה רביעית ומהכא נפקא לן טפילה לבהרת כדלעיל פ"א הלכה ד' (דלמה לי לכתוב ומראה הנגע לכתוב ומראהו עמוק, אלא לרבות תולדה לבהרת). **תו"כ** דורש מראה ספחת לבהרת מכאן לעומת **בבלי שבועות ו** הדורש ספחת לבהרת מהמצאות מלת ספחת בין שאת ובין בהרת.

(ד) **הוא**, – אתנה, מגביל ללמד כי אין לו מראה חמישי.

(ג,ג) ... **וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק מְעוֹר בְּשָׂרוֹ** - מהפך פשוטא פשוטא מונח זקף-קטן,

זקף-קטן מרמז על שתי דרשות, והתבנית מהפך פשוטא תרמז לדרשה אחת העשויה להיות כפשוטו של מקרא ואחת היוצאת מפשוטו של מקרא. ושתיהן נדרשות מיתור מלת **הַנֶּגַע** ואלו הן:

(א) יוצא מפשוטו של מקרא ומלמד על **השער מַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק** מיתור מלת **הַנֶּגַע** לומד - אין מראה שער לבן עמוק, ומכאן נדרש כי לובן השער יכול להיות כלשהו כדי שיהווה סימן טומאה, בניגוד למראה שצריך להיות לפחות לבן כקרום הביצה.

(ב) פשוטו של מקרא **מַרְאֵה הַנֶּגַע** לרבות לו (לנגע צרעת) מראה רביעי, כי בתורה כתיב (ג,ג) **שָׂאת אֶן-סַפְחַת אֶן בְּהֵרַת** וכאן מרבה רביעית ומהכא נפקא לן טפילה לבהרת כדלעיל פ"א הלכה ד' (דלמה לי לכתוב ומראה הנגע לכתוב ומראהו עמוק, אלא לרבות תולדה לבהרת).

ויקרא תזריע יג,ג:

וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר וְשָׂרָה בְּנֶגַע הַפֶּה | לָבֵן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק מְעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צִרְעַת הָיָא

וְרָאָהּ הַכֹּהֵן וְטָמְא אֹתוֹ:

ויקרא תזריע יג,א: **צִרְעַת נוֹשֶׁת הָיָא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטָמְאָה הַכֹּהֵן לֹא יִסְגְּרוּנוּ כִּי טָמְאָה הָיָא:**

ספרא תזריע פ"א פ"ב (ו) (ג,ג) וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּק מְעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צִרְעַת הָיָא מה תלמוד לומר לפי שנאמר (ג,א) **וְטָמְאָה הַכֹּהֵן לֹא יִסְגְּרוּנוּ** למדנו שאין מסגירין את המוחלט. (צרוע מוחלט לא מתיחסים כלל לנגע חדש שנולד בו עד שיסיים תהליך טהרה מההחלט)

(ז) מניין שאין מחליטין את המוסגר ואין מסגירין את המוסגר ואין מחליטין את המוחלט, תלמוד לומר (ג,א) **לֹא יִסְגְּרוּנוּ כִּי טָמְאָה כָּל שִׁנְקָרָא** עליו טמא אין זקוק עליו.

ע"פ פירוש **רע"ב משנה נגעים פ"ג מ"א** הנגעים שהכהן רואה בתחילה הוא ממשך לבדוקן עד שהמצורע יטהר. במשך התקופה הזאת אינו נזקק לראות כל נגע אחר שהופיע אחרי הראיה הראשונה. זה משמעות **תו"כ תו' פ"א פ"ב (ז)** תלמוד לומר (ג,א) **לֹא יִסְגְּרוּנוּ כִּי טָמְאָה כָּל שִׁנְקָרָא** עליו טמא אין זקוק עליו. לא תתיחס לנגע שהופיע אחרי ראיה ראשונה עד להבראת הראשון.

(ג,א) **לֹא יִסְגְּרוּנוּ** – מונח זקף-קטן בתפקיד של שני בזמן (= שבא אחר הראשון). ללמד **כִּי טָמְאָה** – מרכא טפחא, לרבות נגעים במצבי טומאה שונים שנולדו אחר הראיה הראשונה (ג,א) **הוא** – סלוק, מגביל טומאת הצרוע לנגעים שנראו לראשונה, ולא להתיחס לנגעים שנולדו אחר הראיה הראשונה עד הבראת הנגעים שנראו בראיה הראשונה ועבר את תהליך הטהרה.

ספרא תזריע פרשה א פ"ב (ח) יכול לא יאמר הרי את מוסגר בזה ומוחלט בזה ומוחלט בזה ומוסגר בזה ומוחלט בזה ובזה תלמוד לומר (ג,ג) נֶגַע ... וְרָאָהּ צִרְעַת ... וְרָאָהּ הָיָא ...

תו"כ תו' פ"א פ"ב (ח) תלמוד לומר (ג,ג) נֶגַע ... וְרָאָהּ צִרְעַת ... וְרָאָהּ הָיָא. תו"כ דורש המלים בדילוג מהקרא (ג,ג) **נֶגַע צִרְעַת הָיָא וְרָאָהּ הַכֹּהֵן**. המלים הרצופות **נֶגַע צִרְעַת** מדברות על נגע אחד, הטעמים של **נֶגַע צִרְעַת** – מרכא טפחא מרבים נגעים שהיו באדם בעת הגעתו הראשונה לכהן. לפי דרשת תו"כ (ג,ג) **נֶגַע ... וְרָאָהּ צִרְעַת ... וְרָאָהּ הָיָא**, כל נגע שהיה באדם בעת הגעתו הראשונה לכהן יראה לעצמו ותוצאת הבחינה מתיחסת אליו בלבד. מדרשה זאת גם ממועטים נגעים שנראו באדם, אחר הגעתו הראשונה לכהן.

סיכום תו"כ תו' פ"א פ"ב (ח-ו) פסוק (ג,א) מלמד על נגע אחד בראיה הראשונה של הכהן ולא היה התיחסות לנגעים אחרים שיופיעו אחר"כ עד שיבריא הנגע הראשון. פסוק (ג,ג) **נֶגַע צִרְעַת** – מרכא טפחא, יתור לרבות נגעים, מלמד כי אם היו מספר נגעים בראיה הראשונה המעקב אחריהם יתחיל בעת ובעונה אחת, סיומם תלוי בכל אחד לעצמו דבר המרומז בטעם **הוא** – אתנה המגביל כל נגע לעצמו בלי תלות בנגעים אחרים שנראו עמו בעת ובעונה אחת. נגע שהוסגר יעבור תהליך הסגר, נגע שהחלט יעבור את תהליך ההיטהרות והקרבנות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: א. תנ"ך = סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מונח פשוט – מוציא פשוט; מרכא = מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק; ממש, לא ממש; טפא = טרףא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפא – קבוצה עם הלכה שזה לפרטיה; מרכא תביר טפא – קבוצה עם הלכה לא שזה לפרטיה; תביר מרכא טפא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק פפרטיה; מקא – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; ספא – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3;
רביע – 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי ספון – הקש; השלישית – קדמא – סדר קדמות; אולא – גרש – גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מדות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מתיצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצה, עקירה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחד בהלכה.

ויקרא תזריע יג,יא: צָרַעַת נֹשֶׁתָהּ הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְאָה הִכְתָּהּ לֹא יִסְגְּרוּ כִּי טִמְאָה הוּא:

בקרא הבא תבניות הטעמים נדרשות על מראה הנגע בעור בשר שטוח ובראשי איברים.

[ג] וּמִרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נִגַע צָרַעַת הוּא –

ת"כ תז' פ"א פ"ב (ח) ... כולו כאחת שאם היה בראש חוטמו שופע הילך הילך בראש אצבעו שופע הילך והילך אינו טמא.

(ג,ג) בְּעוֹר-הַבָּשָׂר – תלשא, (א) רמז למחיצה ברורה לגבולות המראה כפי' התוה"מ (סד) שיראה את הנגע כמו שהוא בעור הבשר

ויראה את הבשר שסביבו גם כן. (ב) רמז לשיעור - מספר 24 ראשי איברים בקרא וְרָאָה הִכְתָּהּ אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-הַבָּשָׂר –

גימטריאת ר"ת ו' ה' א' ה' ב' ה' עולה עשרים וארבעה רמז למשנה ת"כ תז' פ"א פ"ב (ט)

כמו-כן ראשי התבות ו' ה' א' ה' מרמזים לשם הפלאים אהו"ה ור"ת א' ה' ב' ה' מצטרפים למלת אהב"ה, ומשניהם בא ללמד כי ה' נותן

באדם נגע צרעת בדרך פלאית מתוך אהב"ה אליו כדי להזהירו בתשובה מעבירות שלוקין עליהם בנגע צרעת. (ראה (ג,ג) בְּנִיּוֹ

יְהוָה פְּרִמִּים וְרֵאשִׁי הַיְהוָה פְּרוּעַ – גרשיים מהפך פשטא פשוטא מונח זקא-קטן, בתפקיד רגילות, אדם לוקה בצרעת על דברים רעים

שהוא רגיל בהם, כנלמד ב-מדרש תנחומא (בובר) פרשת מצורע סימן י (בקרא גם תנחומא ישן))

ת"כ תז' פ"א פ"ב (ט) [(ג,ג) וְרָאָהוּ] מיכן אמרו עשרים וארבעה ראשי איברים שבאדם שאינן מטמאים משום מחיה ראשי אצבעות

ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגויה וראשי דדים באשה, רבי יהודה אומר אף של איש ר' אלעזר אומר היבולות

והדלדולים והמסמרות אינן מטמאין משום מחיה. (הח"ח מסביר כי בראשי איברים לא גדל שער, לכן מדובר רק במחיה).

משנה נגעים פ"ו מ"ז עשרים וארבע ראשי איברים באדם שאינן מטמאין משום מחיה ראשי אצבעות ידים ורגלים וגו' ופירש

הרע"ב וכן ברמב"ם דכתיב [(ג,ג) וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ] דבעינן שיראה את הנגע עם המחיה כולה כאחד. וכשיש כגריס בראש החוטם או

ראשי אצבעות הוא שופע אילך ואילך ואינו יכול לראות כולו כאחד.

בנגע שחין [(ג,ג) וְרָאָהוּ] נאמר וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ ודרש תו"כ כולה כאחת ופ"ה החפץ חיים: שאם היתה בראש אצבעו או בראש חוטמו

שופעת אילך ואילך שטורה, כדרשינן בעור הבשר [(ג,ג) וְרָאָהוּ] כולו כאחת. [(ג,ג) וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ] – ראייה שכולה כאחת ושולל ראיית

נגע שאי אפשר לראותו בבת אחת, שזה בראשי איברים המרמזים בתחילת הפסוק כהסבר ב-מ"ח. תבנית הטעמים וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ –

מרכא טפא בתפקיד כעין יתור לרבות על לשון היחיד איברים רבים שאי אפשר לראותם בבת אחת. בנגעי השחין והמכה כתובה

דרישת ראייה בבת אחת במלים [(ג,ג) וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ], אבל בתבנית טעמים מונח רביעי, ומועלית השערה כי בנוסף לדרך

ההסקה מהתוכן כמו בנגעי העור, זה ציור המתאר איבר בעל קצה וכעין ארבעה דדדים השופעים הילך והילך (כי כל האיברים

מעוגלים). אילו שני מקורות לראשי איברים אחד בהסקה מהתוכן אחד בציור בטעמי המקרא.

ראה מרכא טפחא

(ג,ג) וּמִרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ - מהפך פשטא פשוטא מונח זקא-קטן, פשטא פשוטא בתפקיד בבת אחת, היינו אפשר לראות

הנגע בבת אחת. אבל בראשי איברים שהם בדרך כלל צרים הגריס שופע לצדדים ואינו מטמא משום מחיה כי אי אפשר לראות הנגע

בבת אחת. תבנית הטעמים מרמזת על המשך הפסוק וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ הנדרש במשנה שראשי איברים אינן מטמאים.

מתוך רצון לרכז את האפשרויות השונות לגבי תבנית הטעמים פשטא פשוטא שבקרא ש-(ג,ג) הַנֶּגַע עִמָּךְ מובא כאן הקטע הבא עוסק

בענין צבע עורו של הנבדק והוא שייך ל-(ג,ב) לפי ספרא תזריע פ"א פ"א (ד). ונראה כי תבנית הטעמים פשטא פשוטא שב-(ג,ג)

מהווה הסבר לענין צבע עורו של הנבדק.

ספרא תזריע פרשה א (ד) (ג,ג) ... בְּעוֹר-בְּשָׂרוֹ, בעור בשר של נראה (האדם שבו המראה), מיכן אמרו בהרת עזה נראית בגרמני,

כהה, והכהה בכושי עזה (ת"ק כל אדם כמות שהוא, עשוי להתקבל כי אדם בהיר מאד לא יטמא גם במראה בהיר ביותר, אדם כהה מאד יטמא גם

במראה חלש). (ה) רבי ישמעאל אומר בית ישראל הריני כפרתן הוי הן כאשכרוע לא שחורים ולא לבנים אלא בינוניים (ע"פ הראב"ד

רק הבינוני נבדק), רבי עקיבא אומר יש לצייירים סממנים שהם צירות שחורות לבנות ובינוניות מביא סם בינונית ומקיפו

מבחוץ ותראה כבינוני (כולם נבדקים לעומת צורה בצבע בינוני), רבי יוסי אומר כתוב אחד אומר (ג,ג) בְּעוֹר-בְּשָׂרוֹ וכתוב אחר אומר

(ג,ג) בְּעוֹר-הַבָּשָׂר, מצינו שמראות נגעים להקל, אבל לא להחמיר וראה הגרמני בבשרו להקל נמצא מקיים (ג,ג) בְּעוֹר-בְּשָׂרוֹ

(אדם בהיר מאד לא יטמא גם במראה בהיר ביותר), והכושי בבינונית להקל נמצאת מקיים (ג,ג) בְּעוֹר-הַבָּשָׂר (אדם כהה מאד משוים לצורה

בצבע בינוני להקל לגבינו כי אחרת יטמא גם במראה חלש) וחכמים אומרים זה וזה בבינוני (באומד לצבע בינוני, לעומת ר"ע שכולם נבדקים

לעומת צורה בצבע בינוני). כל דברים האלו מובאים משנה נגעים פ"ב מ"א

(ג,ג) וּמִרְאֵה הַנֶּגַע עִמָּךְ מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ - מהפך פשטא פשוטא מונח זקא-קטן, פשטא פשוטא בתפקיד רגילות היינו לכל הנבדקים בשווה

הכל כבינוני בצבע האשכרוע (מיצוע בין קצוות לבן וכושי). כשיטת חכמים ורבי עקיבא ורבי ישמעאל כהסבר הרע"ב (משנה נגעים

פ"ב מ"א). (ולראב"ד המובא בתוי"ט ובחפץ חיים על תו"כ לרבי ישמעאל הגרמני והכושי אינם נבדקים כלל).

תו"כ תז' פ"א פ"ב (ז) [(ג,ג) וְטִמְאָה אֹתוֹ] אותו הוא מטמא ואינו מטמא את התולש סימני טומאה מתוך נגעו עד שלא בא אצל הכהן,

אמר רבי עקיבא שאלתי את רבי ישמעאל ואת רבי יהושע בהולכים לנדבת (שם מקום) (התולש סימני טומאה) תוך הסגירו מהו אמרו לו

לא שמענו אבל שמענו (התולש סימני טומאה) עד שלא בא אצל הכהן טהור לאחר חלוטו טמא התחלתי מביא להם ראיות מפני מה עד

שלא בא אצל כהן טהור (האם) לא מפני שלא ראה כהן סימני טומאה אף בתוך הסגור טהור עד שיטמאנה כהן (עד שיהליט אותו).

לישנא אחרינא אחד עומד לפני כהן ואחד עומד בתוך הסגור טהור עד שיטמאנה כהן אמרו לו יפה אתה אומר,

(א) תלש סימני הטומאה לפני [(ג,ג) וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ] (עבר על (דב' ב' כ"ד) ס השקמך בנגע-הצָרַעַת לְשִׁמְרָה מֵאֵד וגו' אבל) טהור

(ב) תלש סימני הטומאה בתוך ימי הסגור, לכן לא יתקיים (ג,ג) וְרָאָהוּ הִכְתָּהּ פְּיֹנִים הַשְּׂבִיעִי ביום הבדיקה השניה ולכן (עבר אבל)

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ה
תמצית ההשערות: אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקף פשוט – מוציא מפשוט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפאא = טרנא – שני
משמעות, רבוי מתפשוט; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה
חלה רק על חלק מפרטיה; מקף-רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדטא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדטא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקירה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

טהור וינהג כיוצא מהסגר

תו"כ תז' פ"א פ"ב (ז) ... מאימתי הוא טהרתו (של מוחלט שתלש סימני טומאה), ר' אליעזר אומר כשילד נגע אחר וטהר ממנו, וחכמים אומרים עד שתפרח בכולו, או תמעט בהרתו מכגריס.

(ג) התקיים בתחילה **וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן (ג,ה)** וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן והחליטו, והאדם עבר ותלש סימני הטומאה לאחר חלוטו, מאימתי הוא טהרתו לשיטת חכמים (א) אם מראה אחר יפרח בכולו, (ב) או תמעט בהרתו (הנוכחית) מכגריס

החכמים אומרים (ונראה שרבי אליעזר מודה להם) ע"פ **הח"ח או עד שתמעט בהרתו מכגריס**. קודם שקצצה דלא נשתייר בו שיעור נגע וממילא היה טהור מתחלה ולא אהני מעשיו אבל אי בשעה שקצצה הוי ביה שיעור נגע אין לו טהרה עולמית דקנסינן ליה לעולם. טהרתו אפשרית כך: ר' אליעזר אומר כשילד נגע אחר וטהר ממנו, וחכמים אומרים עד ש(נגע אחר) תפרח בכולו,

וְטָמְא – מרכא, מרבה אפשר שמכוון לומר שהקוצץ צריך לעבור נגע אחר שבו יוחלט, ורק אז לכשיטהר יסיים גם עם הנגע הראשון שקצץ ממנו סימני הטומאה. זה מתרבה מהמלים **וְטָמְא אָתוּ** שצריך לעבור מצב טומאת צרעת אחר כדי להיטהר מהנגע שקצץ סימניו. **אָתוּ** – סלוק מגביל את המראה שמטמא הכהן לזה שעם סימנים בלבד.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: אֵתָן, סְלוּק = סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מוֹנָה – רבוי; מוֹנֵן פִּשְׁטָא – מוציא מפשטו; מֵרָא = מאריך, רבוי; דִּרְגָא – מצרף; תְּבִיר – מחלק, ממשע; לא ממש; טַפְסָא = טרפא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מֵרָא טַפְסָא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דִּרְגָא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; מֵרָא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תְּבִיר מֵרָא טַפְסָא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מֵרָא – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; סִסְק – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זִרְקָא סִגְל – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פִּשְׁטָא – פשוט, 1; זִקְ-קִטָן – 2; זִקְ-גִדּוּל – 3;
רְבִיעַ – 4; ... זִקְ-קִטָן ... זִקְ-קִטָן בחצי פסוק – השלישית; (קִדְמָא – סדר קדימות; אֵלָא = גֵרֵשׁ = גֵרֵשׁ־שׁ – יוצא מהענין; קִדְמָא וְאֵלָא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תְּלִישָא-קִטָנָה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקירה; תְּלִישָא-גִדּוּלָה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקירה, פִר – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

1.4 יוקרא תזריע יב,א

ויקרא תזריע יב,א – ב:

[א] וַיִּדְבֹר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

[ב] דִּבְרַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְחֶה זָכָר וְטַמְאָה שְׁבַעַת יָמִים נִגְדַת דְּוִתָּהּ תִּטְמָא:

ויקרא תזריע יב,א: וַיִּדְבֹר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (וכן ב-) (מצורע יד,א), ועוד מקומות אחרים)

לֵאמֹר – סלוק, בתפקיד הגבלה, שהנוטריקון לא אמור מלמד שכל הלא תעשה הנלמדים כדלקמן בפרשה רמוזים במלה זו ונלמדים ומתרבים מטעם מרכא במלים אֶל-מֹשֶׁה .

אזהרה לאדם בעל בחירה לבל יחטא, שלא יעבור על לֵאמֹר נוטריקון "לאו אמור" וטעם סלוק מדגיש את ההגבלה.

ע"פ ליקוטי שיחות ח"ז ע' 74 האדמו"ר מ"מ שניאורסאהן, אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְחֶה זָכָר בפ' שמיני למד בענין כל בעלי החיים שנבראו לפני האדם וכולם משוללים בחירה. בפ' תזריע פתח בהיווצרות אדם וההלכות הקשורות ללידתו. ... ויש לבאר ע"פ דברי האדמו"ר הזקן בתניא, שהאדם נחות מכל הנבראים בזאת שהוא בעל בחירה וכיולתו לחטוא. מה שאין-כן בשאר הנבראים שאינם יכולים לעבור כלל על רצונו יתברך, היינו שההבדל ביניהם הוא לא רק במעשה החטא בפועל אלא גם באפשרות לחטוא, שאצלם אין בכלל האפשרות לחטוא, מה שאין-כן באדם.

ספרא תזריע פרשה א (טט – פרק ללא מיספור)

(א) (י' תו' יב,ב) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בענין הזה ואין הגוים בענין הזה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אין לי אלא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מנין לרבות את הגיורות ואת השפחות בין משוחררת ובין אין משוחררת תלמוד לומר אֲשֶׁה,

(י' תו' יב,ב) אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְחֶה זָכָר וְטַמְאָה שְׁבַעַת יָמִים מה תלמוד לומר לפי שנאמר (י' מצ' טו,לא) וְהִזְרַתֶּם אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל

מִטַּמְאָתָם וְלֹא יִמְתּוּ בְּטַמְאָתָם בְּטַמְאָתָם אֶת-מִשְׁפַּחַתְּךָ אֲשֶׁר בְּתוֹכָם: שומע אני בין מתוכו בין מאחוריו תלמוד לומר ביולדת (י' תו' יב,ב) וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תֵבֵא. (ב) יכול יולדת הקלה תהא מטמאה אותו מתוכו ושאר כל הטמאים בין מתוכו בין מאחוריו תלמוד לומר (י' תו'

יב,ב) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הרי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כיוולדת מה יולדת אינה מטמאה אותו אלא מתוכו אף כולם לא יטמאו אותו אלא מתוכו. (ג) אין לי אלא הבא מידי טומאה חמורה כיוולדת (שהיא אב טומאה כמו המושוים אליה אבל נחשבת לחמורה מהם כי טומאתה יוצאת מגופה), הבא מידי טומאה קלה, (כגון) טמא מת ובוועל נדה (טומאות הבאות מחוץ לגוף הנטמא), וכל המטמא את האדם (טומאות נוספות שרץ נבלה) מנין תלמוד לומר (י' מצ' טו,לא) וְלֹא יִמְתּוּ ... בְּטַמְאָתָם אֶת-מִשְׁפַּחַתְּךָ אֲשֶׁר בְּתוֹכָם: לרבות את כולם.

(י' תו' יב,א) וַיִּדְבֹר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

בבלי סנהדרין נט,א אמר מר: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסניי לזה ולזה נאמרה. ... (שם נט, ב) והרי מילה שנאמרה לבני נח, דכתיב (בר' לז יז,ט) וְאֵתָה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֹר (אתָה וְרַעְיָה אֶתְרִידָה לְדָרְגָתָם:), ונשנית בסניי (י' תו' יב,ג) וּבְיָוִם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל, לישראל נאמרה ולא

לבני נח - ! ההוא למישרי שבת הוא דאתא: בְּיָוִם - ואפילו בשבת (הכתוב בתזריע מלמד על דחיית השבת שעליה מצוים רק בני ישראל. אם הכתוב הזה לא היה נדרש אז זה היה כתוב שנאמר לבני נח ונשנה בסניי ומחייב את בני נח. אבל היות ונדרש לדחיית השבת מפני מילה, לכן אינו צווי לבני נח ואינם מצוים למול). ... (מצוות) מילה מעיקרא לאברהם (ניתנה) הוא דקא מזהר ליה רחמנא (אברהם אבינו וצאצאיו בלבד הם המזוהרים על קיום מצוות מילה) (בר' לז יז,ט) וְאֵתָה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אֶתָה וְרַעְיָה אֶתְרִידָה לְדָרְגָתָם: אֶתָה וְרַעְיָה - אין, איניש אחרינא - לא. - אלא מעתה בני ישמעאל לחייבו! - (בר' וירא כא,יב) כִּי בְּיָצֵקְךָ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם זָרַע: - בני עשו לחייבו! - כִּי יִצְעָקְךָ (אות השימוש ב"ת ממעט) - ולא כל יצחק. - מתקין לה רב אושעיא: אלא מעתה בני קטורה לא לחייבו? - האמר רבי יוסי בר אבין ואיתימא רבי יוסי בר חנינא: אֶת-בְּרִיתִי הִפְרִי: - לרבות בני קטורה (שמוזהרים למול). רש"י פירש שאברהם אבינו נצטווה למול את ששה בני קטורה אבל הם לא נצטוו למול בנייהם. רמב"ם מלכים פ"ה, ה"ח אמרו חכמים שבני קטורה שהם זרעו של אברהם שבה אחר ישמעאל ויצחק חייבין במילה, והואיל ונתערבו היום בני ישמעאל בבני קטורה יתחייבו הכל במילה בשמיני, ואין נהרגין עליה (פי' גופי הלכות לא מחייבו מיתה בידי אדם כמו בשבע מצוות לבני נח, אלא כרת כישראל).

ב-בבלי סנהדרין נט,א (נאמר כלל לימודי) אמר מר: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסניי לזה ולזה נאמרה.

אפשר כי מלת (י' תו' יב,א) לֵאמֹר – כנוטריקון "לאו אמור" הנתמך בטעם סלוק בתפקיד הגבלה מרמזת לדרשת ספרא תזריע פרשה א (טט – פרק ללא מיספור) (א) (י' תו' יב,ב) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בענין הזה ואין הגוים בענין הזה. מוצא לומר שדרשה זאת של תו"כ (א) מגבילה את חיוב המילה לבני ישראל (כמשמע מפ' רש"י בסנה' נט,ב), (ב) היא גם מלמדת שאין טומאת יולדת לנכרים. ואפשר כי גם רמב"ם יסבור שלבני קטורה יש חיוב מילה ואין מצוות טומאת יולדת.

(י' תו' יב,ב) דִּבְרַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דייקא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – בני יעקב ששמו גם ישראל. אֶל-בְּנֵי – מקף כרב-מצב בני ישראל לענין חיוב מילה ולענין טומאת יולדת (ברוב הלידות). (א) נולד לאשה שאמה ישראלית, (ב) נולד לאשה גיורת או שפחה ושפחה משוחררת שקבלו עול מצוות, (ג) נולד לאבא ישראלי אבל האם לא כמו במצב (ב). במצב (ג) הילד אינו ישראלי, אינו בחיוב מילה, אמו אינה טמאת לידה. בטומאת יולדת יש שתי דרשות: (א) מרבה טומאת יולדת לגיורת ושפחה (ב) מטומאת יולדת מרבה לכל מיני טמאים שמטמאים משכן מתוכו ומקל שאינם מטמאים משכן מאחוריו (היינו מחוצה לו)

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תפנית ההשקפה: א. תנא, סוקי = סוף-סוקי (נקראים קוסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקף פשטא – מוציא ממשו; מראק = מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממש, לא ממש; טפאא = טרפא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מראק טפאא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מראק תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מראק טפאא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; סקי – סדור שנתחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זק-קטן – 2; זק-גדול – 3;
רביע – 4; ... זק-קטן ... זק-קטן חבצי פסוק – הקש; השלישית – קדמא – סדר קדמות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כבעין חלק מ"ג מדות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מוציא, עקרה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מוציא, עקרה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

ויקרא תזריע יג,ד: ואם-בהרת לְבַנְהָהּ הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר וְשַׁעֲרָה לֹא-הָפֵךְ לָבֶן וְהַסְגִיר הִפְתָּן אֶת-הַנְּגַע שִׁבְעַת יָמִים:
ספרא תזריע פרשה ב פ"א (א) (א) (7,2) בְּהֵרַת לְבַנְהָהּ אֵין לִי אֵלָא בְּהֵרַת לְבַנְהָהּ, מניין לרבות את השאת תלמוד לומר למטן (7,2)
שְׂאֵת-לְבַנְהָהּ, ומנין לרבות שאר המראות תלמוד לומר **וְאִם-בְּהֵרַת .** (ב) יכול כשם שהוא שלישי לכתוב כך תהא שלישי למראות
תלמוד לומר **לְבַנְהָהּ הוּא,** היא ואין למעלה הימינה, וכמה תהא לבנוניתה כשלג שנאמר והנה מרים מצורעת כשלג. (ג) יכול לכל מראה
השלג יהיו טמאים ושאר כל המראות יהיו טהורים תלמוד לומר (7,2) **בְּהֵרַת הוּא, בְּהֵרַת ... טְהוֹר הוּא** ממנו ולמעלה טמא. (ד) מיכן
אמרו מראות נגעים שנים שהם ארבעה בהרת עזה כשלג, שנייה לה כסיד ההיכל, השאת (האב) כקרום ביצה שנייה לה (התולדה) כצמר
לִבְנֵי דְבִירֵי רַבִּי מֵאִיר, והכמים אומרים השאת (האב) כצמר ושנייה לה (התולדה) כקרום ביצה.
ב-(7,2) התחיל בארבע מראות וב-(7,2) לכאורה עוסק בהרת, אבל ע"פ **התורה והמצוה (נו)** מבאר כי הוא **שם הדוגמא** עבור כולן.
ותפס בהרת לרבותא שהגם שהבהרת דרכה ביותר להיות עמוק ושימצא בה שער לבן והוה אמינא שאם אינה עמוקה ואין בה שער לבן
לא יסגיר, קמשמע לן דאעפ"כ יסגיר וכל שכן במראות הפחותות שאין מטבען ללבן השער ולהראות עמוק.
בפסוק (7,2) למדנו שיעורי נגע מחלט שטח מינימלי של המראה, המחיה, הביצור, שיעורי אורכי השער הלבן והלובן שלו ומיקומו הסמוך
לעור הבשר (אורך, רוחב וגובה).
פסוק (7,2) מלמד שני ענינים מרכזיים. (א) שיעורי צבע המראה הנלמדים מ-**תו"כ תו' פרשה ב' פ"א**; (ב) סיבות להסגרת המראה.
(א) שיעורי צבע המראה: (א) (א) שיעור תחתון לצבע הלבן
(7,2) וְאִם-בְּהֵרַת ע"פ **ספרא תו' פ"ב פ"א** המלה **וְאִם** מרבה שאר המראות על הבהרת והקרא **לְבַנְהָהּ הוּא** מתיחס ללובן הבהרת
שהיא העזה והשאר הרויות ממנה.
וְאִם-בְּהֵרַת - תלישא-קטנה בתפקיד שיעור ללמוד מ-**(7,2) בְּהֵרַת הוּא** שיעורי לובן המראות בלשון ספרא יכול לכל מראה השלג
יהיו טמאים ושאר כל המראות יהיו טהורים תלמוד לומר **בְּהֵרַת הוּא, בְּהֵרַת ... טְהוֹר הוּא** ממנו ולמעלה טמא. וזה קובע שיעור
תחתון שהוא מעל מראה הבוהק דהיינו לובן קרום ביצה.
(א) (ב) סדר עזות הלבן
לְבַנְהָהּ הוּא - קדמא ואולא, קדמא, בתפקיד של מלמד כדרשת **ספרא תו' פ"ב פ"א (ב)** יכול כשם שהוא (הבהרת) שלישי לכתוב
(בפסוק (7,2) **שְׂאֵת אֵין-סִפְחַת או בְּהֵרַת**) כך תהא שלישי למראות, תלמוד לומר **לְבַנְהָהּ הוּא,** היא (הלבנה יותר מהאחרות) ואין
למעלה הימינה, וכמה תהא לבנוניתה כשלג שנאמר והנה מרים מצורעת כשלג.
ומצד טעם קדמא מקדים אותה להיות העזה בלובנה מכל המראות וכאיתא בספרא.
(ב) סיבות להסגרת המראה:
ב-(7,2) למדנו על נגע מוחלט, ב-(7,2) **לְבַנְהָהּ הוּא** - קדמא ואולא, בתפקיד מלמד מ-(7,2) ל-(7,2) ע"פ
דעת זקנים מבעלי התוספות מפרשים ב-(7,2) **וְעַמְקֵי,** נמצא **בתורת כהנים (7,2) אֵין ממשו עמוק** דלכך נאמר (7,2) **וְעַמְקֵי אֵין-**
מְרָאָה מִן-הָעוֹר לגלות על קרא דלעיל (7,2) שלא תאמר דהא כתיב לעיל (7,2) עמוק מן העור **(עַמְקֵי מְעוֹר בְּשָׂרוֹ)** או הוא טמא אבל
אם הנגע נשוח לבשר לא,
לכך נאמר (7,2) **וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר** דאפילו אין עמוק נשוח לבשר ונראה בעמוק שהוא כמו לבן גורם טומאה וצריך
הסגר
הפסוק-(7,2) מלמד על -(7,2) שאפילו אם המראה אין ממשו עמוק בבשר **אֵלָא** נשוח לבשר **וּרְקַנְרָא עֵמוֹק** אז זה נחשב למראה נגע
(וכל שכן אם ממשו עמוק ולבן מארבע מראות הנגעים, שהוא מראה נגע) (ראה (7,2) **תו"כ פ' ה' פ"ט מ"ג** ולא ממשו עמוק)
רמב"ם הלכות טומאת צרעת פ"א ה"ו כל מראה צרעת עור הבשר אינה קרויה נגע ולא מטמאה עד שיהיה מראה הנגע עמוק מעור
הבשר, לא עמוק במשישתו אלא במראית העין כמראה החמה הנראית לעין עמוקה מן הצל, אבל אם היה מראה הלובן או הפתוך
בשוח עם שאר העור או גבוה מן העור אינו נגע אלא כמו צמח מן הצמחים העולים בגוף. (השגת הראב"ד מן הצמחים העולים בגוף.
א"א לא נאמר זה אלא בהרת אבל בשאת מראהו גבוה מן העור שאין שאת אלא גבוהה.)
ויקרא תזריע יג,ד: ואם-בהרת לְבַנְהָהּ הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר וְשַׁעֲרָה לֹא-הָפֵךְ לָבֶן
וְהַסְגִיר הִפְתָּן אֶת-הַנְּגַע שִׁבְעַת יָמִים:
ע"פ הרמב"ם ל כל ארבע המראות אם הם עמוקים הם נגע. (7,2) **וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר** – פשטא מונח זק-קטן, זק-קטן
בתפקיד של שני מצבי נגע שנראית כלא עמוקה מן-העור, (א) הלא עמוקה כמו בהרת נקיה (מצד הגוון שלהן, ו/או מצד השפעת שער
שחור, ו/או מצד השפעת אדמימות הפתוך) אבל עדיין עמוקה או שפלה מן העור (ראה רמב"ן יג,ג); (ב) נגע שמראה שוה או גבוהה מן
העור. לפי הכתוב (7,2) **וְהַסְגִיר הִפְתָּן אֶת-הַנְּגַע** – דרגא תביר טפאא, כל ארבע המראות כשהן במצב (א) חל עליהם אותה הלכה
והם מוסגרים. אבל רמב"ם פוסק כי הוה עם שאר העור והגבוה מן העור אינו נגע ואינו מוסגר. פסיקה זאת עשויה להיתמך בתבנית
הטעמים של (7,2) שחין (7,2) מכוה **וְשִׁפְלָה אֵינְנָה מִן-הָעוֹר** – מראק תביר טפאא, קבוצת פרטים המלמדת שהמראה עשוי
להיראות באופנים שונים ביחס לעור הבשר שפל מן העור, שווה או גבוה, ולא על כולם חל אותו ענין. לפי רמב"ם רק העמוק יוסגר
אבל אם היה מראה הלובן או הפתוך בשוח עם שאר העור או גבוה מן העור אינו נגע אלא כמו צמח מן הצמחים העולים בגוף.
ואף שהוא מראה טמא יחשב כ-(7,2) **וְהִיא כְּהָהּ** ולכן לא יוסגר. ולענ"ד הרמב"ן מסכם כך.
בפירושו הרב חיים דב שעוול על הרמב"ן (מוסד הרב קוק, התש"ך) כתב כי הרמב"ן הולך בדרך הראב"ד
והראב"ד כתב כי הבהרת כאשר היא עמוקה – טמאה, כאשר שוה או גבוהה היא טהורה, ואילו שאת גבוה – נגע טמא, ושאת שפל אינו
טמא
וקשה לי להסביר זאת ע"פ תבניות הטעמים.
(7,2) וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר – שני מצבי עמוק, לבהרת ולשאת.
(7,2) וְהַסְגִיר הִפְתָּן אֶת-הַנְּגַע – דרגא תביר טפאא, בהרת עמוקה יסגיר, וכן כל מה שיראה שפל.
(7,2) שחין (7,2) מכוה וְשִׁפְלָה אֵינְנָה מִן-הָעוֹר – מראק תביר טפאא, בהרת שפלה יסגיר, שווה וגבוה יפטור, שאת גבוה יסגיר
שאת עמוק יפטור.
(7,2) וְעַמְקֵי אֵין-מְרָאָה מִן-הָעוֹר – ר"ת מאומ"ה ס"ת ה"ן קר"ן – זוהר מהמראה
(7,2) וְהַסְגִיר הִפְתָּן אֶת-הַנְּגַע – ר"ת ו-ה-א-ה שם קשור שמים וארץ, שם הפלאות לתקן הנגע לעונג.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 המצוות ההשעיות: א.ת.ח. סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקף פשוט – מוציא ממשו; מרמז – רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק; ממש; לא ממש; טפא – טרמא – שני
 משמעות, רבוי ממשו; מרמז טפא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרמז תביר טפא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תביר מרמז טפא – קבוצה שההלכה
 חלה רק על חלק מפרטיה; מוקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; סוף – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוט – 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3;
 רבוע – 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישית: (קטא – סדר קדמות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרמא –
 דרוש בפסוק שער, מתיצת, עקרה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצת, עקרה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה;

יוקרא תזריע יב,א – ד: [א] וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

[ב] דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נְדִת דְּיָתָה תִּטְמָא:
[ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשָׂר עַרְלָתוֹ:

דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, לֵאמֹר – זקא-קטן שתי דרשות,

דרשה (א) מרבה טומאת יולדת לגיורת ושפחה הנלמדת מ- (משנה א).

ע"פ בבלי כריתות ז,ג גמ'. שפחה מנלן? דת"ר: **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** – אין לי אלא **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**, גיורת ושפחה מנין? ת"ל: **אִשָּׁה**. מאי (מה) כוננת המשנה כשכתבה) וכן שפחה? ס"ד אמינא: כי אמרין כל מצות שהאשה חייבת בה עבד חייב בה, ה"מ בדבר ששוה בין איש ובין אשה, אבל יולדת דבנשים איתא באנשים ליתא, אימא לא תחייב שפחה, אהכי תנא שפחה.

לפי תו"כ והגמרא **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** ממעט את הגוים ואת המסתפחות לעם ישראל ממצות טומאת יולדת. מלת **אִשָּׁה** מרבה את המסתפחות לעם ישראל למצות טומאת יולדת. וצריך ברור איך הגמרא לומדת מהמלה **אִשָּׁה** לרבות גיורת ושפחה ומשוחררת שהרי מלת **אִשָּׁה** אינה יתירה לדרשה אלא לפשוטו של מקרא. אם כך מה מקור דרשת הז"ל בתו"כ ובכריתות ז:?

נתבונן בכתוב **לֵאמֹר אִשָּׁה**. אפשר כי לטעם זקא-קטן של **לֵאמֹר** יש גם תפקיד בפני עצמו ולא רק בתבנית של שתי דרשות כנ"ל. הסבר זה גם מסביר למה כתבה המשנה (**כריתות פ"א,מ"ג**) ... וכן שפחה?

לֵאמֹר – זקא-קטן בתפקיד לדרוש כי שתי נשים מתרבות במלת **אִשָּׁה** למצות טומאת יולדת והן (א) אשה המסתפחת לבני ישראל

בגיור, (ב) אשה המסתפחת לבני ישראל בעבדות (השפחה והשפחה המשוחררת). וטעם פשוט במלת **אִשָּׁה** – במשמע אחד, דין אחד בענין זה לישראלית מלידה, ולנשים שקבלו עול מצוות והן הגיורת, השפחה והשפחה המשוחררת.

למעשה השפחה המשוחררת היא גיורת, והיא והגיורת מחויבות במצוות כמו ישראליות. אבל השפחה היא עבד והיינו סבורים לומר שהכלל כל מצות שהאשה חייבת בה עבד חייב בה, ה"מ (חל כלל זה רק) בדבר ששוה בין איש ובין אשה, אבל יולדת דבנשים איתא באנשים ליתא, אימא לא תחייב שפחה (בטומאת יולדת), אהכי תנא שפחה.

דרשה (ב) לפי תו"כ יש עוד דרשה מהכתוב **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** המקישה את כל בני ישראל לטומאת יולדת ומרבה כל הטמאים לטמא המסכן מבפנים ולא מאחוריו (היינו מחוצה לו). וצריך עיון בדרשה הראשונה מהכתוב **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** הבאה למעט (בכרים מטומאת יולדת). ונראה לומר, שאחרי שמלת **אִשָּׁה** באה לרבות אם כן מדוע כתוב **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**, היה יכול לומר "ויאמר ה' אל משה אשה כי תזריע"? אלא ללמדך שתקיש את בני ישראל ליולדת לטומאת מקדש.

דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – גרשיים מהפך פשוט, כעין יצא להקל ולא להחמיר, שהיולדת אינה מטמאה משכן אלא מתוכו. **ספרא**

תזריע פרשה א משנה ב ומשנה ג הקיש הרי **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** כיוולדת מה יולדת אינה מטמאה אותו אלא מתוכו אף כולם (מכל מין טומאה) לא יטמאו אותו אלא מתוכו (**תו"ש – תושבע"פ וַיִּלְדָּה** הוקשו כל ישראל ליולדת – רב"ד).

(י"ז תו"י, ב,ב) **דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ** ... זקא-קטן ... זקא-קטן בין שני קיסרים, כעין הקש לטומאת מקדש מתוכו.

היקשים נוספים מ- **(י"ז תו"י, ב,ב)** **אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים** מובאים ב-**תורה שלמה – תושבע"פ [ז, ח, ט] בבלי**

שבועות יח,ב ... אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל הפורש מאשתו סמוך לוסתה - הויין לו בנים זכרים, דכתיב: **(י"ז ש"מ**

יא,מז) **לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר**, וסמין ליה: **(י"ז תו"י, ב,ב)** **אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר**. רבי יהושע בן לוי אמר: הויין לו בנים ראויין להוראה, דכתיב: **(י"ז ש"מ י)** **[ו] וְלַהַבְדִּיל ... [יא] וְלַהֲוֹרָתָא**. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המבדיל על היין במוצאי שבתות - הויין לו בנים זכרים, דכתיב: **(י"ז ש"מ י)** **וְלַהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵלָל**. וכתיב התם: **(י"ז ש"מ יא,מז)** **לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר**, וסמין ליה: **(י"ז תו"י, ב,ב)** **אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ**. רבי יהושע בן לוי אמר: בנים ראויין להוראה, דכתיב: **(י"ז ש"מ י)** **[ו] וְלַהַבְדִּיל ... [יא] וְלַהֲוֹרָתָא**.

אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר: כל המקדש את עצמו בשעת תשמיש - הויין לו בנים זכרים, שנאמר: **(י"ז ש"מ יא,מד)**

וְהַמְקַדְּשֶׁמָּה וְהַיְיָתִים קֹדְשִׁים, וסמין ליה: **(י"ז תו"י, ב,ב)** **אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ**.

(י"ז ש"מ י) **[ו] וְלַהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵלָל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר**: **[יא] וְלַהֲוֹרָתָא אֶת-יִשְׂרָאֵל אֶת פְּלִי־חַקְלִים אֲשֶׁר דָּבַר ה' אֲלֵיהֶם**

בְּדַמְשָׁה: פ

(י"ז ש"מ יא,מד) **כִּי אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהַמְקַדְּשֶׁמָּה וְהַיְיָתִים קֹדְשִׁים כִּי קִדְּשִׁנִּי אֲנִי וְלֹא תִטְמָאוּ אֶת-נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּכַל-הַשְׂרָץ רַמְשׁ עַל-הָאָרֶץ:**

(י"ז ש"מ יא,מז) **לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחֵלָל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר** רבין הסתה אֲשֶׁר לֹא תִטְמָאוּ: פ

ספרא תזריע פרשה א (ד) (י"ז תו"י, ב,ב) וַיִּלְדָּה פרט לשלידה לפני הדבור או יכול שאני מוציא את שעבירה לפני הדבור (נראה שהוא

ההלכה לפני הגיור) וילדה לאחר הדבור (הגיור) תלמוד לומר **(י"ז תו"י, ב,ב) וְאִם-נִקְבְּהָ תֵלֵד** אין הדבר תלוי אלא בלידה (אם היה תולה בשעת העיבור היה לו לכתוב כגון אשה כי תזריע זכר), **(י"ז תו"י, ב,ב) וַיִּלְדָּה** עד שתצא ממקום שמזרעת, פרט ליוצא דופן. רבי שמעון אומר יוצא דופן הרי הוא כילוד וחייבים עליו קרבן ובלבד שהוא פטור מחמש סלעים של בן.

(י"ז תו"י, ב,ב) כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר, כִּי תִזְרִיעַ – זקא-קטן שתי דרשות, דרשה (א) אפשר **תִּזְרִיעַ וַיִּלְדָּה** עד שתצא ממקום

שמזרעת, פרט ליוצא דופן. **כִּי תִזְרִיעַ** מונח, מצב ביניים, מתאים לדרשת רבי שמעון אומר יוצא דופן הרי הוא כילוד וחייבים עליו קרבן ובלבד שהוא פטור מחמש סלעים של בן (אם הוא בכור). דרשה (ב) ראה בהמשך.

ספרא תזריע פרשה א (ה) (י"ז תו"י, ב,ב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר מה תלמוד לומר לפי שנאמר **וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים ... [ג]**

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל, שומע אני (שרק) ביוצא חי שהוא מטמא את אמו טומאת לידה, מנין ליוצא מת שיטמא את אמו טומאת לידה,

אמר רבי יהודה הריני דן ומה אם ביוצא חי שאינו מטמא את אמו ואת הבא עם אמו אל האהל (כגון אנשים וכלים הנמצאים שם בלידה) טומאת שבעה (טומאת מת) הרי הוא מטמא את אמו טומאת לידה, היוצא מת שהוא מטמא את אמו ואת הבא עם אמו אל האהל טומאת שבעה (טומאת מת), אינו דין שיטמא את אמו טומאת לידה אמרו לו לרבי יהודה כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל (תחילתו טומאת לידה וסופו ימי טהרה) אינו דין (אינו יכול להיות נידון בקל וחומר) אם טיהרה החי את אמו (ליכות לה ימי טהרה) יטהרה המת את אמו (ליכות)

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 תמצית ההשקפה: אֵתָּחָ, סְלוֹק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מוֹנֵה – רבוי; מִדְּקָר פִּשְׁטָא – מוציא מפשט; מִרְכָּא = מאריך, רבוי; דְּרָגָא – מצרף; תְּבִיר – מחלק, ממשע, לא ממש; טַפְסָא = טרף – שני
 משמעות, רבוי מתפשט; מִרְכָּא טַפְסָא – קב' שעשויה לגדול, תור רבות, מכל מקום; דְּרָגָא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מִרְכָּא תְּבִיר טַפְסָא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תְּבִיר מִרְכָּא טַפְסָא – קבוצה שההלכה
 חלה רק על חלק מפרטיה; מִקְף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פִּסְקָא – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זִרְקָא סְגוּלָא – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פִּשְׁטָא – פשוט, 1; זִקְף-קָטָן – 2; זִקְף-גְּדוֹל – 3;
 רִבְעֵי – 4; ... זִקְף-קָטָן ... זִקְף-קָטָן בחצי פסוק – הִקְשָׁה; השלישית: (קִדְמָא – סדר קדימות; אִזְלָא = גִּרְשָׁה = גִּרְשֵׁי־סָ – יוצא מהענין; קִדְמָא וְאִזְלָא – מלמד) דרוש בפסוק כבענין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תְּלִישָׁא-קָטָנָא = תְּרִסָּא –
 דרוש בפסוק שער, מְחִיצָא, עִקְרָא; תְּלִישָׁא-גְּדוֹלָא = תְּלִישָׁא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מְחִיצָא, עִקְרָא, פִּרְ – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

לה ימי טהרה?) תלמוד לומר (י' תו' יב,ג) זְכָר לרבות את המת. (הקל והומר נדחה וצריכים את הכתוב ללמד שולד מת מזכה אמו בדמי טהרה, ורבי יהודה מודה להכמים)

אותה דרשה ב-תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת פסחים פרק ב דף כח טור ג ה"א (וילנה יב,א)
 כיוצא בו אמר רבי יודה (י' תו' יב,ג-ב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר, מה תלמוד לומר לפי [ב] וְטָמְאָה שְׂבַעַת יָמִים [ג] וּבִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי יָמוּל שומע אני כיוצא חי שהוא מטמא את אמו טומאת לידה מניין ליוצא מת שהוא מטמא את אמו טומאת לידה אמר
 רבי יודה הרי אני דין (בקל והומר) מה אם כיוצא חי שאינו מטמא את אמו ואת הבאין עמו ואת הבא עם אמו לאוהל טומאת שבעה,
 מטמא את אמו טומאת לידה (קל והומר ש) היוצא מת (או עובר מחוץ) שהוא מטמא את אמו (טור ד ה"א) ואת הבאין עמו ואת הבא
 עם אמו לאוהל טומאת שבעה (טומאת מת) אינו דין שיטמא את אמו טומאת לידה. (כאן באה דחיית הקל והומר) אמרו לו לרבי יודה
 כל דין שתחילתו אתה דין להחמיר (כמו טומאת לידה) וסופו להקל (כאן ימי טהרה) אינו דין (אי אפשר ללמוד אותו בקל והומר). הא אם
 טיהר החי את אמו (שמזכה לה ימי טהרה) יטהר אף המת את אמו (שריבה לה טומאת מת האם גם יזכנה בימי טהרה) (?) אם לא זכיתי מן
 הדין (איני יכול ללמוד זאת מקל והומר לכן אני נאלץ ללמוד שולד מת מזכה אמו בימי טהרה מהכתוב) לפיכך אמרה תורה (יב,ג) זְכָר לרבות
 את המת (שולד מת מזכה אמו בימי טהרה). (יב,ג) זְכָר מלה יתירה כפי' תורה תמימה הערה ד) דהיה אפשר לכתוב כי תלד. וגו')
 (וגו')

דרשה (ב) הנלמדת מ- (י' תו' יב,ג) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה
 ספרא תזריע פרשה א (ו) אין לי אלא בני תשעה בן שמנה בן שבעה בן ששה בן חמשה מנין תלמוד לומר (י' תו' יב,ג) וְיִלְדָה זָכָר כל
 שתלד. אי (אם לומדים מהמלה) וְיִלְדָה (או אולי משמעו) אין לי אלא הוולד (עובר בעל צורת אדם (חיתוך איברים)), מנין המפלת סנדל או
 שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך תלמוד לומר (י' תו' יב,ג) כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה כל זרע שתלד.
 (י' תו' יב,ג) כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר, כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר, זקף-קטן שתי דרשות, (דרשה א) לעיל (דרשה ב) כל זרע שתלד. וְיִלְדָה –
 טפחה בתפקיד שנוי והרחבת משמעות מלת וְיִלְדָה מלידת צורת אדם ליציאת סנדל או שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך.

עיינ ב- אנציקלופדיה תלמודית כרך כב, [יולדת] טור שד בנושא ולד שנימוח קודם שיצא מרחם אמו, מחלוקת ראשונים האם מטמא
 טומאת לידה. "ויש סוברים שאף לדעת חכמים ולד שנימוח, אמו (טור שה) טמאה טומאת לידה"¹¹⁵ (ראה להלן הסבר תורה תמימה ל-
 נדה כז,ב) (תוס' שם מ א ד"ה כעין ושם יח א ד"ה שליח בתל א; רמב"ן שם מ א. ועי' חזו"א יו"ד סי' ק"י שהוכיח כן מכמ"ק.), שלמדים
 מהכתוב אף דבר זה¹¹⁶ (תוס' יח, א, מ, א, רמב"ן ערל"ג). אפשר שלדעה הבאה יש רמז בחשבון הגימטרי הבא:
 ... וְיִלְדָה (גי' 51) ... וְטָמְאָה (גי' 61) ושני כולל עולה (40 + 112 + 2 = 114 + 40) = נימוח (גי' 114)

(י' תו' יב,ג) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר – ע"פ דרשה (א) לעיל עד שתצא ממקום שמזרעת משמע שמתעברת בדרך כל הארץ ורק
 כך וְטָמְאָה שְׂבַעַת יָמִים אבל אם נתעברה בדרך אחרת לא תהא טמאת לידה. (ראה תו"ש [י] ע"פ ר"ח הגיגה טז,א, סוגיה בחגיגה יד: טו):
 נושא זה הוא משולב במחלוקת הילכתית בין "איגרות משה" לפוסקים אחרים כמו "חלקת יעקב", "שבט הלוי" בענין הפרייה.

(ז) יכול המפלת כמין דגים וחגבים ושקצים ורמשים תהא טמאה תלמוד לומר זְכָר (טט – טעם סלוק מגביל ללמד) מה זה מיוחד שיש בו
 מצורת האדם, יצאו אילו שאין בהם צורת האדם.

(ח) יכול המפלת בריית ראש שאינו חתוכה (הח"ח: כולו שלם ואין בו חיתוך איברי הראש וצורת הראש) בריית הגוף שאינו חתוך (שאינו בו
 חיתוך איברים), ושיש לו שני גבין ושני שדראות הואיל ויש בהם מצורת האדם היא טמאה (?) ת"ל (י' תו' יב,ג) וְטָמְאָה שְׂבַעַת יָמִים ...
 [ג] וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל מה זה מיוחד שהוא ראוי לבריית נשמה (התוה"מ ע"פ נדה כד גורס לבריית שמונה), יצאו אילו שאין ראויים
 לבריית נשמה,

(סיכום למשנות ד – תחילת ח) (י' תו' יב,ג) מלת זְכָר מרבה מת לטומאת לידה. מלת זְכָר מלמדת על חי ועל מת לטומאת לידה. בלי
 מלת "זכר" ובגלל [ג] וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל היינו לומדים רק על חי. לכן מלת זְכָר מלמדת על חי ועל מת לטומאת לידה.
 האם רק זמן הריון מלא מטמא טומאת לידה? וְיִלְדָה זָכָר כל שתלד. מרבה לידה בטווח הזמן 9 – 5 חדשי הריון,
 מניין שגם סנדל או שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך (טט – הכתוב) כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה (מרבה) כל זרע שתלד.

וב-תורה תמימה ויקרא יב,ב הביא בענין דמי טהרה בלידת מת מבבלי [נדה כז,ב] כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה - הפילה שליח טמאה
 לידה, דאמר קרא אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה, מלמד שאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה:²
 תורה תמימה הערה ג) ר"ל אפילו נמחה כזרע. וצ"ל דאיירי שנמחה לאחר שנברא ולד, דאי מתחלת ברייתו נמחה הלא דרשינן
 בפסוק הסמוך מי שאינו ראוי לבריית שמונה [או לבריית נשמה] אין אמו טמאה לידה, כפי שיתבאר שם. וטעם הדיוק משום דלשון
 תִזְרִיעַ מיותר הוא, דהיה אפשר לכתוב כי תלד. ועיין בתוס' נדה י"ח א' דאע"פ שמשלשן תִזְרִיעַ דרשינן בסמוך לענין יוצא דופן,
 אפ"ה תרתי ש"מ (שמע מינה), יעו"ש:

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: אתנח, סלוק = סוף-ספוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מוקף פשטא – מוציא ממשט; מרכא = מרצח, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממשט, לא ממש; טפאא = טרפא – שני
משמעות, רבוי מתפטר; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, תור רבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מקף-רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק 1 – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרנא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
רבוע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ב – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקרה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקרה, פור – דרוש מהפסוק רציון לנושא אחר בהלכה.

1.6 ויקרא תזריע יבא, (התשע"ו)

ויקרא תזריע יבא, – ד: [א] וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:

[ב] דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁה בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה זָכָר וְטַמְאָהוּ שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדְתָּה דְיִתְהָה תְטַמְא:

[ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשָׂר עַרְלָתוֹ:

ספרא תזריע פרשה א (ז) יכול המפלת כמין דגים וחגבים ושקצים ורמשים תהא טמאה תלמוד לומר זכר (טט – טעם אתנח מגביל ללמד) מה זה מיוחד שיש בו מצורת האדם, יצאו אילו שאין בהם צורת האדם.

(ח) יכול המפלת בריית ראש שאינו חתוכה (הח"ח): כולו שלם ואין בו חיתוך איברי הראש וצורת הראש (בריית הגוף שאינו חתוך (שאינו בו חיתוך איברים), ושיש לו שני גבין ושני שדראות הואיל ויש בהם מצורת האדם היא טמאה (?) ת"ל ("תו' יב,ב), וְטַמְאָהוּ שִׁבְעַת יָמִים ... **[ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל** מה זה מיוחד שהוא ראוי לבריית נשמה (התוה"מ ע"פ נדה כד גורס לבריית שמונה), יצאו אילו שאין ראויים לבריית נשמה,

(סיכום למשנות ד – תחילת ח) ("תו' יב,ב) מלת זכר מרבה מת לטומאת לידה. מלת זכר מלמדת על חי ועל מת לטומאת לידה. בלי מלת "זכר" ובגלל [ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל היינו לומדים רק על חי. לכן מלת זכר מלמדת על חי ועל מת לטומאת לידה. האם רק זמן הריון מלא מטמא טומאת לידה? וַיִּלְקְחָה זָכָר כל שתלד. מרבה לידה בטווח הזמן 9 – 5 חדשי הריון, מניין שגם סנדל או שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך (טט – הכתוב) בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה (מרבה) כל זרע שתלד. נזכיר שוב את שתי הדרשות הנלמדות מ- ("תו' יב,ב) בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה זָכָר, בְּיַד תְּזַרְיַע – זקף-קטן שתי דרשות, דרשה (א) אפשר תזריע וילקחה עד שתצא ממקום שמזרעת, פרט ליוצא דופן. בְּיַד תְּזַרְיַע מונח, מצב ביניים, מתאים לדרשת רבי שמעון אומר יוצא דופן הרי הוא כילוד וחייבים עליו קרבן ובלבד שהוא פטור מחמש סלעים של בן (אם הוא בכור). דרשה (ב) ("תו' יב,ב) בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה זָכָר, בְּיַד תְּזַרְיַע – זקף-קטן שתי דרשות, דרשה (ב) כל זרע שתלד. וַיִּלְקְחָה – טפחא בתפקיד שנוי והרחבת משמעות מלת וַיִּלְקְחָה מלידת צורת אדם ליציאת סנדל או שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך.

וב-תורה תמימה ויקרא יבב הביא בענין דמי טהרה בלידת מת מבבלי [נדה כזב, ב] בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה – הפילה שיליא טמאה לידה, דאמר קרא אשה בְּיַד תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה, מלמד שאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה:²
תורה תמימה הערה ג ר"ל אפילו נמחה כזרע. וצ"ל דאיירי שנמחה לאחר שנברא ולד, דאי מתחלת ברייתו נמחה הלא דרשינן בפסוק הסמוך מי שאינו ראוי לבריית שמונה [או לבריית נשמה] אין אמו טמאה לידה, כפי שיתבאר שם. וטעם הדיוק משום דלשון תְּזַרְיַע מיותר הוא, דהיה אפשר לכתוב כי תלד. ועיין בתוס' נדה י"ח א' דאע"פ שמשלשון תְּזַרְיַע דרשינן בסמוך לענין יוצא דופן, אפ"ה תרתי ש"מ (שמע מינה), יעו"ש:

ספרא תזריע פרשה א (ז) יכול המפלת כמין דגים וחגבים ושקצים ורמשים תהא טמאה, ת"ל ("תו' יב,ב) זכר (טט – טעם אתנח מגביל ללמד) מה זה מיוחד שיש בו מצורת האדם, יצאו אילו שאין בהם צורת האדם. אולי תרבה צורות הנמנות בתחילת משנה (ח), בא הכתוב [ג] וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל מה זה מיוחד שהוא ראוי לבריית נשמה (של יהודי שמקבל עול מלכות שמים ועול מצוות), יצאו אילו שאין ראויים לבריית נשמה, יהודי שמקבל עול מלכות שמים ועול מצוות מרומז בטעמי ("תו' יב,ב) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי – (סלוק) טפחא אתנח, כתבנית טעמי שמע ישראל, שהיא קבלת עול מלכות שמים, משעה ש-ימּוֹל בְּשָׂר עַרְלָתוֹ: מי שהתרקם לצורת אדם וראוי לבריית נשמה עבורו גורם לטומאת לידה. טומאת לידה וערלה באו לעולם בגלל חטא אדם הראשון. אז מי שלא התרקם לצורת אדם לא גורם לטומאת לידה, ואינו צריך תיקון ערלה ע"י ברית מילה.

(המשך מ"ח) וְטַמְאָהוּ, היא טמאה ואין הוולד טמא, הלא דין הוא (נסיון ללמוד בקל וחומר) ומה אם שהולד גרם לה טומאה הרי היא טמאה הוולד שגרם לטומאה אינו דין שיהא טמא(?), שעיר המשתלח יוכיח שגרם לטומאה (של האיש העתי המשלה אותו) והרי הוא (השעיר עצמו) טהור, לא אם אמרת בשעיר המשתלח שאין לו טומאה (מחיים), תאמר בולד שיש לו טומאה (אפילו ביום לידתו כגון מצורע, זב, טמא מת) הואיל ויש לו טומאה יהא טמא (כאשר נולד בלי טומאה) (?) ת"ל היא (הח"ח: דיוק מן המלה וְטַמְאָהוּ, גי' התוה"מ במקום מלת "היא" ת"ל וְטַמְאָהוּ) היא טמאה ואין הולד טמא.

וְטַמְאָהוּ היא טמאה ואין הולד טמא – אפשר כי טעם פשטא בתפקיד "אחד" מורה על טומאה החלה עליה בלבד, ואין הולד טמא.

(ט) ("תו' יב,ב) וַיִּלְקְחָה ... וְטַמְאָהוּ שִׁבְעַת יָמִים שתספור שבעה לוולד האחרון (כאשר ילדה יותר מולד אחד), הלא דין הוא (נסיון ללמוד במה מצינו) מיטמאה במת (כלשהו) ומיטמאה בולד מה מצינו כשהיא מיטמאה במת אינה סופרת שבעה אלא לטומאה האחרונה (אם נגעה ביותר ממת אחד) אף כשהיא מיטמאה בולד לא תספור אלא לולד האחרון. (י) או כלך לדרך זו מיטמאה בדמים (של נידה) ומיטמאה בולד מה מצינו כשהיא מיטמאה בדמים אינה סופרת שבעה אלא לטומאה הראשונה (משעה ראשונה של ראיית דם נידה בפעם הזאת) אף כשהיא מיטמאה בולד לא תספור שבעה אלא לולד הראשון (מסתפק ממי ללמוד). (יא) נראה למי דומה (טומאת היולדת, למת או לנדה) דנים טומאה שהיא ממקום אחר (הולד ביחס לדם נדה הוא כעין מגורם אחר) מטומאה שהיא ממקום אחר (כטומאת המת) ואל יוכיחו דמים שהם מגופה (טומאת נדה), או כלך לדרך זו דנים טומאה שהיא ממנה (טומאת היולדת) מטומאה שהיא ממנה (טומאת נדה), ואל תוכיח טומאת המת שאין ממנה (בשאר בספק), תלמוד לומר ("תו' יב,ב) וַיִּלְקְחָה ... וְטַמְאָהוּ שִׁבְעַת יָמִים שתספור שבעה לולד האחרון (ע"פ הח"ח: ו"ו במלת וַיִּלְקְחָה היא ו"ו ההיפוך ומלמדת על לידות עתידיות) (טט – וַיִּלְקְחָה טעם טפחא ללא מרכא, בתפקיד שנוי משמעות ורבוי, היינו הפשט עוסק בלידת יחיד בלבד והדרשה מלמדת על לידת שני וכו').

התוה"מ [ו] תְּזַרְיַע וַיִּלְקְחָה דע שהעתיד יבא על שני פנים אם יש מקום לוא"ו. המין הא' הוא העבר המהופך לעתיד ע"י הווי שבראשו כמו וְטַמְאָהוּ שִׁבְעַת יָמִים. המין הב' עתיד גמור עם ווי המחברת. כמו ואעשך לגוי גדול ואברכך. ויש הבדל ביניהם שהעתיד

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ה
 תמצית ההשערות: אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מחקר פשוטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט; לא ממש; טפאא = טרנא – שני
 משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה
 חלה רק על חלק מפרטיה; מקף-רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק ו- סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
 רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישית: (קדטא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ט – יוצא מהענין; קדטא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
 דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקירה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

עם ויו המהפכת הוא העבר הנמצא בזמן עתיד (אבל באמת עבר ונשלם). רצוני שאז ידבר על הפעולה העתידה כאילו נשלמה בזמן העתיד. אבל העתיד עם ויו החיבור ידבר על הפעולה העתידה לפי שיפעול אותה לא לפי שכבר נגמרה. ... אם היה כתוב תזריע ותלד זכר בעתיד ... מורה על התחלת הפעולה בזמן העתיד כשתתחיל ללדת. וממה שאמר וְיִלְדָה שהיא שכבר גמרה הלידה שהיא לידת הולד האחרון מאז תספור ז' ימים.

התורה"מ [ו] (ואמר שמן הדין יש להסתפק בזה כי בצד א' יש לדמותה לטומאת מת שסופר ז' ימים מן הטומאה האחרונה, ובצד אחר יש לדמותה לטומאת נדה שסופרת ז' נקיים מפעם הראשון שראתה דם, והיא דומה לטומאת מת שבשניהם מקבלים הטומאה מדבר חוצה להם מן המת או מן הולד. וי"ל שדומה לטומאת נדה במה שבשניהם הטומאה יוצאת מגוף האשה. ולכן צריך קרא):

(יב) שְׁבַעַת יָמִים יכול בין סמוכים בין מפוזרים תלמוד לומר כימי נדתה (הכתוב המדויק – **(ו' תו' יב,ב)** **פִּימֵי נֶגַת דְּוִתָּה** שמקיש) מה ימי נדתה סמוכים (רצף של שבעה ימים בין ראתה בכל יום בין אם לא ראתה) אף ימי לידתה סמוכים **(התורה"מ**: מקיש לענין הימים. והלא (כנדה) הימים מבוזרים שהם שבעה, (והשהו היולדת לנדה לכן) ועל כרחך שמקיש (את שבעת ימים של היולדת) לענין שהיו סמוכים, טט – רצף של שבעה ימים).

(יג) כימי נדתה (טט) – **(ו' תו' יב,ב)** **פִּימֵי נֶגַת דְּוִתָּה** (היקיש ימי נדתה לימי לידתה) (טט) – לשון הכתוב **וְנִמְאָה שְׁבַעַת יָמִים פִּימֵי נֶגַת דְּוִתָּה תִּטְמָא** מקיש ימי לידתה לימי נדתה, (טט) – בנדה יש שתי הלכות) (א) מה ימי נדתה אינן ראויים לזיבה (טט) – דם בימים אלו אינו דם זיבה. (ב) ואין ספירת שבעה עולה מהם (לא שייך לספור שבעה נקיים של זיבה בימי נדה. (סגנון לשוני זה בא כדי לאפשר לימוד מימי נדה לימי לידה. ההלכה היא שאם היתה זבה 3 ימים או יותר, אז בסיום ראית הדם תספור שבעה נקיים. הדם הבא שתראה יחשב דם נדה. (טט) – מההשוואה דורש שתי הלכות) (א) אף ימי לידתה אינן ראויים לזיבה (טט) – דם בימים אלו אינו דם זיבה. (ב) ואין ספירת שבעה מהם (טט) – אם הייתה זבה לפני הלידה היה עליה לספור שבעה נקיים אחרי שפסקה הזיבה. אם הלידה הייתה יבשה אין שבעה הימים הנקיים שאחרי הלידה עולים לה כשבעה נקיים שאחרי זיבה, ובסיומם עליה לספור שבעה ימים נקיים שאחרי זיבה ורק אז טובלת וטהורה). **(יד) (ו' תו' יב,ב)** **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות בוועלה, **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות כל הלילות, **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות את היולדת בזוב שלא תהא טהורה, עד שתשב שבעה נקיים.

שְׁבַעַת יָמִים – מונח זקף-קטן, שתי הלכות נלמדות מההיקש **פִּימֵי נֶגַת דְּוִתָּה** היינו היקש של ימי הלידה מימי הנדה. (א) אף ימי לידתה אינן ראויים לזיבה (טט) – דם בימים אלו אינו דם זיבה. (ב) ואין ספירת שבעה מהם (טט) – שבעה ימי הלידה הם רק ללידה ואף הם היו נקיים אינם משמשים למטרת שבעה ימי נקיות אחרי זיבה.)
פִּימֵי נֶגַת דְּוִתָּה – תביר מרכא טפאא, **פִּימֵי** – תביר, מרמז למעט זיבה מימי טומאת לידה – מה ימי נדתה אינן ראויים לזיבה ואין ספירת שבעה עולה מהם אף ימי לידתה אינן ראויים לזיבה ואין ספירת שבעה מהם.
דְּוִתָּה – טפאא, טפאא כפוחתת טפח להתאפיין מהכתוב אחריה **תִּטְמָא**, שע"פ התורה"מ היא מלה יתירה
 ואז **נֶגַת דְּוִתָּה** – מרכא טפאא, יתור לרבות הנאמר ב-**(יד) (ו' תו' יב,ב)** **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות בוועלה, **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות כל הלילות, **תִּטְמָא** – סלוק, מגביל את הטהרה אחרי שבעה ימים שלא תחול אם ילדה בזוב עד שתשב שבעה נקיים על הזיבה, כנדרש **דְּוִתָּה תִּטְמָא** לרבות את היולדת בזוב שלא תהא טהורה, עד שתשב שבעה נקיים.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תפנית ההשקפה: אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקד פשטא – מוציא מפשט; מראק = מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממשע, לא ממש; טפאא = טרקה – שני
משמעות, רבוי ממשע; מראק טפאא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מראק תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מראק טפאא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק 1 – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3;
רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן חבצי פסוק – הקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כבעין חלק מ"ג מידות ד'ר' ששמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקירה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

1.7 ויקרא תזריע יב,א (התשע"ז)

ויקרא תזריע יב,ג: ובינכם השמיני ימול בשר ערלתו: אברהם איבנו נצטווה על המילה, מדוע התורה כתבה מצוות מילה כאן? תשובה לכך נותן (אדמו"ר ממ"ש דבר מלכות תז"מ התשע"ז, ע' לד, ליקוטי שיחות כרך ל. ע' 53) כתב ה-[רמב"ם ספר היד, במנין המצוות] למול את הבן שנאמר (וי' תז' יב,ג) **ובינכם השמיני ימול בשר ערלתו:** כתב ה-[רמב"ם ספר המצוות, מצוה רטו] היא שצונו למול את הבן, והוא אומר ית' לאברהם (בר' לך יז, יג) **המול לכם פלג זכר:** ... אין אנו מלים מפני שאברהם איבנו עליו-השלום מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו (טט: בוי' תז) שנמול כמו שמל אברהם איבנו ע"ה. ... טעם השנוי בין ספר המצוות לספר הי"ד: "ספר הי"ד" הוא ספר הלכה, ולכן מביא מקור החיוב דהמצוה שהוא בפרשת תזריע (לאחרי מתן תורה), ספר המצוות שענינו הוא פרוש המצוות (תכנן והלכותיהן), מביא הכתובים המבארים מהותה וגדרה של המצוה, הכתובים אצל אברהם איבנו. קושי מסוים עולה מתשובת האדמו"ר לגבי מהות ספר הי"ד" כי הרי נמנות בו המצוות לפרטי פרטים.

[ספרא תזריע פרשה א פרק א] (טט: הלכות זמן ברית מילה)

(א) בשמיני (טט: וי' תז' יב,ג) ובינכם השמיני: יכול בין יום ובין לילה תלמוד לומר **בינכם**, ביום ולא בלילה (טט – דרשה ראשונה במלה זאת) אין לי אלא הנימול לשמונה שיהא ביום מנין לתשעה ולעשרה לאחד עשר (טט: כמו [משנה שבת פ"ט,מ"ה] בגלל לידה בין השמשות), ושאר כל הנימולים (הח"ח: החוליים) לא יהו אלא ביום תלמוד לומר **ובינכם** (טט: דרשה שניה במלה זאת). (טט: א) ו"ו החיבור ללמד על ימים נוספים (ב) – **ובינכם השמיני** – (סלוק) טפאא אתנח, כטעמי "שמע ישראל" כאשר ימול תכנס בו נשמה המקבלת עול מלכות שמים (ב) אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא צריך לאומרו (טט: שמלה **ובינכם** נחוצה לעריכת ברית מילה ביום השמיני ללידת זכר ולא לדרשות במ"א) (לא גרי' אך שומעני) אילו אמר, וטמאה שבעת ימים ביום שמיני ימול, (גי' הח"ח: וטמאה שבעת ימים ובשמיני ימול, אז הייתי אומר שזה שבע ושמונה) יכול שבעה ושמונה הרי חמשה עשר תלמוד לומר **ובינכם** (טט: התלמיד טוען כי מלה זאת עוצרת שלא נפליג עד יום 15 לברית מלה), אמר לו רבי עקיבא צללתה במים אדירים והעלית חרס בידך (טט: יש מקור מפורש לעריכת ברית מילה), והלא כבר נאמר (בר' לך יז, יג) **ובין-שמינת ימים ימול לכם פלג זכר לדרתיכם**. (טט: פסוק מפורש למילה ביום השמיני, לכן מלת **ובינכם** יתירה ובסיס לשתי הדרשות שב-מ"א) (ג) **ובינכם** מלמד שכל היום כשר למילה אלא שהזויזים מקדימים למצות שנאמר (בר' וידא יב,ג) **וישכם אברהם בפקר ויחבש את-קמרו, ב-שמיני ימול אפילו בשבת**, ומה אני מקיים (שמ' תשא לא,יד) **מחלליה מות יומת** בשאר כל המלאכות חוץ מן המילה או מקיים אני **מחלליה מות יומת** אף במילה ומה אני מקיים ב-**שמיני ימול** חוץ מן השבת תלמוד לומר **ובינכם**, אפילו בשבת (טט – דרשה שלישית במלה זאת). מוצע לומר כי טעם טפאא של **ובינכם** מרבה דרשות הנ"ל ראה להלן.

[תורה שלמה=תו"ש כט] [משנה שבת פ"ט,מ"א] בבלי שבת קל,א, קלא,ב, קלב,א] רבי אליעזר סבר מילה וכל צרכיה דוחין שבת, ופ"רש"י מילה דוחה שבת הלכה למשה מסיני, אייתר ליה **בינכם** (יתור לרבות) למכשיריה. רבי עקיבא קבע כלל מה שאפשר לעשות מערב שבת אינו דוחה שבת.

בהסבר לפי רבי אליעזר מלת **ובינכם** יתירה ומרבה שכל צרכי מילה דוחין שבת. ואין שימוש לטעם טפאא.

בהסבר לפי רבי עקיבא אין רבוי על המילה עצמה ולכן אין שימוש לטעם טפאא. אבל יש שימוש לטעם אתנח במלת **השמיני** – בתפקיד הגבלה שעבור מילה רק למה שאי אפשר לעשות מערב שבת דוחה שבת.

[תו"ש לג] ובינכם השמיני ימול, מתני': אין קוראין את המגילה ולא מלין וכו', עד שתנן החמה (רש"י: שיצא מספק לילה), וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר (רש"י: דמעלות השחר ימא הוא אבל לפי שאין הכל בקיאי בו צריכין להמתין עד הנץ החמה). **גמ':** ולא מלין וכו', דכתיב **ובינכם השמיני ימול (מגילה כא)**

השמיני – בתפקיד הגבלה מרבנן לכתחילה להמתין לביצוע מילה להנץ החמה, כפ"רש"י דמעלות השחר ימא הוא אבל לפי שאין הכל בקיאי בו צריכין להמתין עד הנץ החמה

[תו"ש לו] ובינכם השמיני ימול, ילמדנו רבנו, מהו שיהא מותר לאדם לרפאות מכתו בשבת, כך שנו רבותינו כל ספק נפשות דוחה את השבת, מילה ורפואתה דוחה את השבת, אמר רבי יוסי ראה כמה חביבה מצות מילה שהיא דוחה את השבת דכתיב **ובינכם השמיני ימול** אפילו בשבת, ומילה סכנת נפש היא לפיכך הותר לרפאותה בשבת. (תנחומא פרשת לך לך פי' טז)

(וי' תז' יב,ג) ובינכם השמיני ימול בשר ערלתו:

ובינכם השמיני – פשט המשמעות מספר סידורי.

ובינכם השמיני – (א) (וי' תז' יב,ג) **ובינכם** – טפאא, ע"פ (משנה א) שנוי – הרחבת משמעות מלת **בינכם** מיום שמיני בלבד למילה שלא בזמנה (בגלל לידה בזמן של ספק יום, בגלל חולי של התינוק, בגלל אונסים מכל סוג שהוא, בגלל אי ידיעה, בגלל זדון) תהיה ביום. כתמיכה לפירוש הח"ח שזה ע"פ תוספת אות ו"ו החיבור. ועוד דרשה ע"פ (משנה ג) אפילו בשבת, ועוד דרשה ע"פ **תנחומא** לרפואה שאחרי המילה בשבת.

ובינכם השמיני – (ב) טפאא פותחת טפח להתאפיין מהמלה **השמיני** שאחריה; ללמד שבקיום ברית מילה שלא בזמנה יש בחינה מסוימת של שמיני, כאילו בזמנה שהרי חשב לעשות מצווה ונאנס מעלה עליו הכתוב כאילו עשה.

הדרשה הנ"ל מרומזת ב-**(בר' לך יז, יג) ובין-שמינת ימים** – מונח רביעי, בתפקיד של לפחות ארבעה ימים שאליהם נדחה ברית מלה של ולד בריא בגלל ספק היום לנוול בין השמשות (והם יום 9, 10, 11, 12 מעת הלידה) ועוד ימים אחרים מסיבות אחרות לקיום **ימול לכם פלג זכר לדרתיכם**.

ספרא תזריע פרשה א פרק א (ד) (וי' תז' יב,ג) ימול בשר ערלתו אף על פי שיש שם בהרת. הא מה אני מקיים (דב' תצא כד,ח) **השמר**

בנגע-הצרעת חוץ מן (ברית) המילה, או מקיים אני **השמר בנגע-הצרעת** אף במילה, ומה אני מקיים (וי' תז' יב,ג) **ימול בשר ערלתו** בזמן שאין שם בהרת, תלמוד לומר **בשר**, אף על פי שיש שם בהרת.

משנה נגעים פ"ז מ"ה (בהרת ש) היתה בראש הערלה, ימול. טט: התורה צוותה על עשה של מילה שידחה את הלא תעשה של צרעת.

נאמר ב-**(דב' תצא כד,ח) השמר בנגע-הצרעת**. תפקיד טעם מקף של **בנגע-הצרעת** – מקף כרב-מצב (א) נגע טמא בערלה (ב) נגע טמא בכל מקום אחר. ורמז בטעם מלת **הצרעת** – תביר, אותיות ברית, למעט איסור קיצוץ נגע בערלה בשעת ברית מילה. זה הסבר קצר מתוך הסבר מפורט על **(דב' תצא כד,ח) השמר בנגע-הצרעת** הנמצא בנספח השמר בנגע הצרעת – השלמת נגעים דברים כי-תצא כד, ח (אחרי וי' תז' פרק יג)) מצב (א) נגע צרעת בערלה שמותר לקצוץ במילה, מתואם עם **תו"כ** לפסוק (יב,ג) **תל בשר** אע"פ שיש שם בהרת. **בשר ערלתו** – המלה מרבה למילה בשר ערלה עם בהרת.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: אתחן, סלוק – סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מוקף פשטא – מוציא ממשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממשט, לא ממש; טפחא = טרפא – שני משמעות, רבוי ממשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מוקף-רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; פסק 1 – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – הקיש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"א – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכענין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מציצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מציצה, עקירה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

ספרא תזריע פרשה א פרק א (ה) (וי' תז' יב,ג) עֲרַלְתּוּ ערלתו וודאי דוחה את השבת ואין הספק (הח"ח: ספק בן 7 חדשים ספק בן שמונה חדשים לעיבור) דוחה את השבת, עֲרַלְתּוּ ערלתו וודאי דוחה את השבת, ואין אנדרוגינוס דוחה את השבת, רבי יהודה אומר אנדרוגינוס דוחה עליו את השבת, וחייבים עליו כרת (טט) – אם לא מלו אותו), עֲרַלְתּוּ (של מי שנולד) וודאי (בשבת) דוחה את השבת ואין נולד בין השמשות דוחה את השבת, עֲרַלְתּוּ (שיש לו ערלה) ודאי דוחה את השבת ואין שנולד מהול דוחה את השבת, שבת שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אינו צריך.
[ספרא תזריע פרשה א פרק א (ו)] אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שנולד מהול שהוא צריך להטיף ממנו דם ברית (ועושים זאת ביום חול) מפני שהיא ערלה כבושה על מה נחלקו על גר שנתגייר מהול שבת שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אינו צריך.
[ביאור הגר"א יורה דעה סימן רסג ס"ק ו] נדרש בירושלמי (שבת פ"ט, ה"ב) ובב"ר פ' מ"ו (בר' לך י"ג) הַמּוּלוּ הַמּוּלוּ! הַמּוּלוּ! להביא את שנולד כשהוא מהול להטפת דם ברית.
טט: לולא הדרשה בירושלמי אפשר היה להציע יְמוּלוּ – טפחא, בתפקיד שנוי והרחבת משמעות מלת יְמוּלוּ להטפת דם הנולד מהול ושל הגר שנתגייר מהול. אבל בגלל דרשת הירושלמי מוצע לומר כי יְמוּלוּ – טפחא, בתפקיד שנוי והרחבת משמעות מלת יְמוּלוּ להטפת דם לגר שנתגייר מהול שאין לו מקור אחר (שזה מה שבת שמאי אמרו).
עֲרַלְתּוּ ערלתו וודאי דוחה את השבת ואין הספק דוחה את השבת
בְּשַׁר עֲרַלְתּוּ - מרכא סלוק רבוי מגבלות למילת ודאי בלבד בשבת, הולך ומונה מגבלות אחדות
(א) ספק בן 7 חדשים ספק בן 8 חדשים
(ב) אנדרוגינוס הוא ספק זכר, רמב"ם הל' מילה פ"א, ה"ז פסק נימול בשמיני, ובהלכה י"א פסק שאין דוחה את השבת ונימול ביום א שהוא תשיעי שלהם!
(ג) נולד בין השמשות של ערב שבת (ספק ששי ספק שבת)
(ד) ספק יש לו ערלה ספק אין לו ערלה

ויקרא תזריע יב,ד – ה:

[ד] וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁלְשֵׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדַמְנֵי טְהָרָה בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַ וְאֶל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד-מִלְאֵת יָמֵי טְהָרָה:
[ה] וְאִם-נִקְבְּהָ תֵלֵד וְטִמְאַה שְׂבָעִים כְּנִדְתָּהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשֵּׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל-דָּמֵי טְהָרָה:

[ספרא תזריע פרשה א פרק א (ז) (וי' תז' יב,ד) וְשִׁלְשִׁים יוֹם יכול בין סמוכים בין מפוזרים תלמוד לומר יום, מה יום כולו אחד אף שְׁלִשִׁים כולו אחד (טט: יום – פשטא, בתפקיד אחד, מאחד לתקופה אחת), יכול שְׁלִשִׁים סמוכים ושלשה בין סמוכים בין מפוזרים תלמוד לומר (וי' תז' יב,ד) וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁשֵּׁת יָמִים, מה שלשים סמוכים אף שְׁלִשֵּׁת סמוכים (טט: ע"פ התורה'מ יד יום – ימים מקיש מזה לזה לסמיכות ורציפות), (וי' תז' יב,ד) וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁשֵּׁת יָמִים מה ת"ל, שיכול נקבה, שימי טומאתה מרובים ימי טהרתה מרובים (טט: ולד נקבה שטומאתה חמורה (14 יום) מטומאת ולד זכר (7 ימים) ונתן לה ימי טהרה מרובים (66 יום)), זכר שימי טומאתו מעוטים (7 ימים, ובוה הוא קל מהנקבה) אינו דין שימי טהרתו (יהיו) מרובים (66 יום כמו הנקבה), תלמוד לומר (וי' תז' יב,ד) וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁשֵּׁת יָמִים

(טט: הקדמה לדרשה הבאה, תו"כ דורש מלת "תשב" שהיא אחרי הלידה לזמן שלפני הלידה) (וי' תז' יב,ד) תֵּשֵׁב (הח"ח: דמלת תשב יתירא) (טט: תֵּשֵׁב – טפחא כשנוי ורובי התיחסות גם ללפני לידה) להביא את המקשה (הח"ח: דמים הבאים מפני חבלי לידה ונמשך ג' ימים) בתוך אחד עשר יום (הח"ח: שבין נדה לנדה) שתהא טהורה מן הזיבה (טט: לפני הלידה) תו"כ מברר אולי נאמר כך גם לקשוי בימים הראויים לנדה) יכול תהא טהורה מן הנדה (הח"ח: אפילו קשתה בימי נידה) תלמוד לומר (וי' תז' יב,ד) דְּוִתָּהּ תִּטְמָא (הח"ח: דמלת דותה יתירא ... ואמר דְּוִתָּהּ שכל מה שתהא דוה בימי נדה הכל טמא משום נדות) (טט: תולה בנידות ולא בקשוי כפ' הח"ח: דמלת דותה יתירא).
(טט: נִקְתָּ דְּוִתָּהּ – מרכא טפחא כיתור לרבות את ימי הנדה שלפני הלידה להיות ימי טומאת נדה, וטומאה זאת פוסקת עם הלידה, או מעורבת עם 7 ימי טומאת לידה, וטבילת היולדת זכר ביום השביעי מטהרת את האשה מנדה ומטומאת לידה) (וזה בנוסף על הנידות הנלמדת ב-] פרשה א (פרק ללא מיספור) מ"ד])
(טט: הכתוב נראה כרצף אבל תו"כ מלמד שעד כאן היה נושא הקשוי והכתוב הבא חוזר לזמן שאחר לידה) (וי' תז' יב,ד) בְּדַמְנֵי טְהָרָה אף על פי שהיא רואה (הח"ח: דמים).

לימודים נוספים מתבניות טעמי המקרא

[ד] וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁלְשֵׁת יָמִים – (סלוק) מרכא פשטא מונח זקף-קטן

[ה] וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשֵּׁת יָמִים – (אתחנא) מרכא פשטא מונח זקף-קטן

יָמִים – זקף-קטן בתפקיד של שני לימודים: (א) נתינת כל החומרות על היולדת במצב ספק במין הולד, (ב) לקביעת וסת נידות מחדש רק אחרי ארבעים לזכר ושמונים לנקבה

מקור ברמב"ם לענין החומרות בלידת ספק במין הולד וגם לענין קביעת וסת נידות מחדש.

[רמב"ם איסורי ביאה פ"י ה"כ] כל מקום שנאמר (בחו"ל) תשב לזכר ולנקבה (בגלל פסק) כיצד דינה תהיה אסורה לבעלה י"ד יום כיוולדת נקבה שבעה הראשונים ודאי, והשבעה האחרונים ספק, ואין נותנין לה ימי טוהר אלא עד ארבעים יום כיוולדת זכר ואם ראתה דם אחר הארבעים עד שמונים אינו דם טוהר אלא ספק דם נדה או ספק דם זיבות אם בא מימי הזיבה כמו שביארנו, וכן אם ראתה דם יום אחד ושמונים בלבד הרי זו ספק נדה ותשב שבעת ימי הנדה (החל מיום 81) שמא נקבה ילדה שאין לה וסת נדות עד אחר מלאות כמו שביארנו.

[רמב"ם איסורי ביאה פ"י ה"כ"א] כל מקום שנאמר תשב לזכר ולנקבה ולנדה (טט: בספק הפלה של דבר שיחייב אותה בדיני לידה) כיצד דינה, תהיה אסורה לבעלה י"ד יום כיוולדת נקבה, ואם ראתה דם ביום אחד ושמונים הרי זו ספק נדה (טט: לכן אולי אינה מתחילה מחזור ספירה חדש), וכן אם ראתה ביום ע"ד וביום פ"א הרי זו ספק נדה (טט: בספק הפלה של דבר שיחייב אותה בדיני לידה), וכן אם ראתה ביום ארבעים ואחד אף על פי שראתה ביום ל"ד הרי זו ספק נדה (טט: בספק הפלה של דבר שיחייב אותה בדיני לידה) ואסורה לבעלה עד ליל ארבעים ושמונה כיוולדת זכר, ואין נותנין לה ימי טוהר כלל כנדה, והרי היא כמי שלא ילדה, וכל דם שתראה מיום שהפילה (טט: דבר שיחייב אותה בדיני לידה) עד פ' יום אם בא בימי נדתה ה"ז ספק נדה מאחר השבעה מיום שהפילה, ואם בא בימי זיבתה הרי זו ספק זבה שכל ימי מלאת אין בהן וסת, וכן אם ראתה ביום אחד ושמונים עדיין היא מקולקלת ותהיה ספק נדה כמו שביארנו אף על פי שלא

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תפנית ההשקפה: אתנח = סוף-סוף (נקראים קוסרים ותפקידם) – להגביל; מונח = רבוי; מוקף פשטא – מוציא ממשט; מרכא = מאריך; רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק; ממעט, לא ממש; טפאא = טרנא – שני
משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה
הלה רק על חלק מפרטיה; מוקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; ספא 1 – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרנא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשוטא – פשוט, 1; זק-קטן – 2; זק-גדול – 3;
רביע – 4; ... זק-קטן ... זק-קטן בחצי ספוק – היקש; השלישית: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ף – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בכעין חלק מי"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא –
דרוש בפסוק שער, מתיצה, עקירה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצה, עקירה, פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

ראתם אלא יום אחד ודשיתקבע לה הוסת אחר השמונים יסור קילקולה להיות נדה ודאית או זבה ודאית, וכן מיום שהפילה עד ז' ימים ותהיה נדה ודשיתקבע לה הוסת ודאית כמו שביארנו.

הלכה כ' עוסקת בלידה או הפלה ודאית. לכן יש ימי טומאת לידה וימי טהרה, ונקבע מחזור וסת וזיבה חדש. הלכה כ"א עוסקת בספק הפלה של דבר שיחייב אותה בדיני לידה. לכן אין לה ימי טהרה, האשה ממשיכה לספור מחזורים של 7 ימי נדה וי"א ימי זיבה, בגלל ספק שילדה זכר אם תראה יום 41 יחשב נדה עד ליל יום 48, וקובעת מחזור נדה וזיבה חדש. בגלל ספק שילדה נקבה בראיה ראשונה אחרי יום 80 תקבע מחזור נדה וזיבה חדש. לימוד (א) נתינת כל החומרות על היולדת במצב ספק במין הולד:

[משנה ביכורים פ"ד, מ"ד] (אנדרוניוס) ... ויושבת עליו דם טמא ודם טהור כאנשים וכנשים ...
[בבלי נדה כטא, א] מתני'. המפלת ואין ידוע מהו - תשב לזכר ולנקבה, אין ידוע אם וולד היה אם לאו - תשב לזכר ולנקבה ולנדה.

(ו' תו' יב,ה) ... **וששים יום וששת ימים** – (אתנח) מרכא פשטא מונח זק-קטן והוא תיאור ואחריו פעולה **תשב על-דמי טהרה**: תבנית טעמים העשויה ללמד אלפני לפניו ולאחריו, או אלפני לפניו ולפניו ולאחריו.

באלפני לפניו נמצא המשך ההלכות מלידת זכר **(ו' תו' יב,ד)** ... **בכל-קדש לא-תנע ואל-המקדש לא תבא עד-מלאת ימי טהרה**: נקשרת לידת הנקבה אל לידת הזכר ומלמדת למצב של ספק זכר או נקבה, לתת על היולדת כל החומרות בגלל הספק במין הולד: טומאת לידה ארבעה עשר יום כיוולדת נקבה, ודמי טהרה רק עד 40 יום כיוולדת זכר, ותמתין לביאת מקדש עם קרבנות עד מלאת 80 יום ללידה כלידת נקבה.

לימוד (ב) קביעת וסת חדשה אחרי ימי מלאת:

(ו' תו' יב,ד) **ושלשים יום ושלושת ימים** – (סלוק) מרכא פשטא מונח זק-קטן והוא תיאור ואחריו פעולה **בכל-קדש לא-תנע ואל-המקדש לא תבא עד-מלאת ימי טהרה**:

תבנית טעמים העשויה ללמד אלפני לפניו ולאחריו, או אלפני לפניו ולפניו ולאחריו.

באלפני לפניו נמצא כתוב המזכיר מצב נדה **(ו' תו' יב,ב)** **דפר אל-בני ושראל לאמר אשה כי תזרע והלדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותקה תטמא**: אפשר שרוצה ללמד שאחר המלאת של 40 יום (= 7 + 33) ללידת זכר, ראיית הדם הראשונה תחשב נדה והאשה תקבע וסת חדשה אחר לידת זכר.

אפשר שגם תבנית הטעמים של **[ה] וששים יום וששת ימים** – (אתנח) מרכא פשטא מונח זק-קטן והוא תיאור ואחריו פעולה **תשב על-דמי טהרה**, מתקשרת במידת אלפני לפניו (רחוק יותר מפסוק יב,ד) אל **(ו' תו' יב,ב)** **וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותקה תטמא**: ומלמדת שאחר המלאת של 80 יום (= 14 + 66) ללידת נקבה, ראיית הדם הראשונה תחשב נדה והאשה תקבע וסת חדשה אחר לידת נקבה. וכן בלידה בה יש ספק במין הולד.

ויקרא תזריע יב,ד:

ושלשים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה בכל-קדש לא-תנע ואל-המקדש לא תבא עד-מלאת ימי טהרה:
[ספרא תזריע פרשה א פרק א] (ח) **(ו' תו' יב,ד)** **בכל-קדש לא-תנע** יכול (לא תגע) אף למעשר (שני), תלמוד לומר **ואל-המקדש לא**

תבא מה מקדש שיש בו נטילת נשמה (כרת) אף קודש שיש בו נטילת נשמה (לתרומה מיתה בידי שמים. לקרבן כרת) יצא המעשר (שני), אי מה מקדש הנכנס לו בטומאה ענוש כרת אף קודש האוכלו בטומאה ענוש כרת (תו"כ מנסה למעט את התרומה שעל אכילתה בטומאה מיתה בידי שמים ולא כרת, ולהשאיר רק איסור קרבן ליולדת), (אם) יצתה (מיעטתה) תרומה תלמוד לומר **בכל-קדש** לרבות תרומה (לנטילת נשמה, שעל אכילתה מיתה בידי שמים ולא כרת, מקף כרב-מצב של קודש ממעט מע"ש), אי מה קודש משמע נגיעה אף מקדש משמע נגיעה ומנין (שבמקדש) שלא בניגיעה תלמוד לומר **ואל-המקדש לא תבא** (זק-קטן, אפשר שני אופני כניסה, א) על הארץ (ב) באויר, כגון בא בתוך ארון שאינו נוגע ברצפה ובכתלים), **עד-מלאת ימי טהרה** לרבות יולדת נקבה **(הח"ח: דמלת טהרה** יתירא הוא דהול"ל עד מלאת ימים אלא לרבות יולדת נקבה שהיא כמו כן מוזהרת על ביאת מקדש ואכילת קדשים כיוולדת זכר אף שלא נזכר בה).

במדבר חקת יט,ג: **פלה-נגעל פמת בנפש האדם אשר-ימות ולא יתחטא את-משכן ה' טמא ונקרתה הנפש** **הוא מישראל פי' מי נדה לא-זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו**:

במדבר חקת ה,ג: **מזכר עד-נקבה תשלחו אל-מחויז למתנה תשלחום ולא יטמאו את-מחניהם אשר אני שכן בתוכם**:

(ד) **ונעשו-כן בני ישראל וישלחו אותם אל-מחויז למתנה כאשר דבר ה' אל-משה פן עשו בני ישראל**: פ

ויקרא צו ז,כ: **והנפש אשר-תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטמאתו עליו ונקרתה הנפש** **הוא מעמיה**:

(כא) **ונפש כיתנע בכל-טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל-שקץ טמא ואכל מבשר-זבח השלמים אשר לה' ונקרתה הנפש** **הוא מעמיה**: פ (כאן תגע זה בנייעה ולא אכילה)

ויקרא אמר כב,ד: **איש איש מטרע אהרן והוא צרוע או זב פקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגעל בכל-טמא נפש או איש אשר-תצא ממנו שכת צרע**:

[בבלי מכות יג,א] **מתני'** ואלו הן הלוקין: ... הטמא שאכל את הקדש, והבא אל המקדש טמא ...

[בבלי מכות יד,ב] **וטמא שאכל את הקדש (מניין שיש בו אזהרה ועונש?)**. בשלמא (נוח לי להלכה טמא שבא ... שיש לו אזהרה כתובה וענישה כתובה, והקשה להלכה טמא שאכל ... כי כאילו אין כתובים) הבא למקדש טמא - כתיב עונש וכתוב אזהרה, **עונש - דכתיב: (במ' חקת יט,ג)**

את-משכן ה' טמא ונקרתה, אזהרה - (במ' נשא ה,ג) ולא יטמאו את-מחניהם;

אלא טמא שאכל את הקדש, בשלמא **עונש כתיב: (וי' צו ז,כ)** **והנפש אשר-תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטמאתו עליו ונקרתה, אלא אזהרה מנין? ריש לקיש אומר: (ו' תו' יב,ד)** **בכל-קדש לא-תנע**; רבי יוחנן אומר, תני ברדלא: **אתיא טומאתו טומאתו, כתיב הכא: (וי' צו ז,כ)**

עז ז,כ **וטמאתו עליו ונקרתה** (פסוק העונש לטמא שאכל קדש), וכתוב התם: **(במ' חקת יט,ג)** **טמא יהיה עוד טמאתו בו** (פסוק העונש לטמא שבא למקדש), מה להלן (טמא שבא למקדש) **עונש ואזהרה** (זה הכתוב **(במ' נשא ה,ג)**), אף כאן (טמא האכל קדש) **עונש ואזהרה** (בגזרה שיה בלי כתוב).

בשלמא **ריש לקיש לא אמר כרבי יוחנן - גזירה שיה לא גמיר, אלא ר' יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש** (הלומד מהיולדת **(ו' תו' יב,ד)** ולדעת ר"ל זה כתוב מפורש ועדיף מלמוד בג"ש) **? אמר לך: ההוא ר' יוחנן לומד שהפסוק של היולדת הוא) אזהרה (לטמא לאכול) תרומה. וריש**

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטוד"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח

תמצית ההשקפה: א. תנ"ך = סוף-סוף (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מוקד פשוט – מוציא מפשט; מרכא = מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק; ממש; לא ממש; טפא = טרף – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפא – קבוצה עם הלכה שיהיה לפרטיה; מרכא תביר טפא – קבוצה עם הלכה לא שיהיה לפרטיה; תביר מרכא טפא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; סס' – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישי: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ף – יוצא מהענין; קדמא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק בענין חלק מ"ג מידות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מתיצה, עקרה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצה, עקרה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחר בהלכה.

לקיש, אזהרה (לאכילה) תרומה מנא ליה? נפקא ליה מ- (וי' אמר כבד), איש איש מִקְדָּשׁ אֶהְרֶן וְהוּא צְרוּעַ אֹזֶן, אי זהו דבר שהוא שוה בזרעו של אהרן (כולל אנשים ונשים לאכילה)? הרי אומר: זו תרומה. ואיך (מדוע ר' יוחנן לא לומד אזהרת אכילת תרומה מפר' אמר)? ההוא (מפר' אמר) לאכילה והוא (מהיולדת) לנגיעה (בתרומה). וריש לקיש, האי (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם להכי הוא דאתא (שבא לאזהרת טמא שלא יאכל קדש)? ההוא ר"ל עצמו למד הפסוק ביולדת) מיבעי ליה לטמא שנגע בקדש! דאיתמר: טמא שנגע בקדש - ריש לקיש אומר: לוקה, רבי יוחנן אומר: אינו לוקה; ריש לקיש אומר: אינו לוקה; ריש לקיש אומר: אינו לוקה (ועונש מ- (וי' צו ז, ב), ולעיל למד שזה על אכילת קדש) - לוקה - (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם, רבי יוחנן אומר: איין לוקה - ההוא (היולדת) אזהרה לתרומה הוא דאתא!

(הפתרון השני' דעות של ר"ל) טמא שנגע בקדש, מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה, אזהרה (לאוכל) אתקוש קדש למקדש (ע"י המשך הפסוק ביולדת, ופירושו אח"כ כי כאן חשובה רק עצם ההקשה, ההקשה עצמה מדברת על מצב של נטילת נשמה ולגבי אוכל קדש זה לפי (וי' צו ז, ב) רק אחרי זריקת דם). ואכתי להכי הוא דאתא? ההוא (וי' תז' יבד), מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים! דאיתמר: טמא שאכל בשר קדש לפני זריקת דמים - ריש לקיש אומר: לוקה, רבי יוחנן אומר: אינו לוקה; ריש לקיש אומר: לוקה, (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם - לא שנה לפני זריקה ולא שנה לאחר זריקה; רבי יוחנן אומר: אינו לוקה, רבי יוחנן לטעמיה, דאמר קרא (וי' צו ז, ב) טִמְאַתּוּ (במ' חקת יט, ג) וכי כתיב טומאתו - לאחר זריקה הוא דכתיב!

ההיא (לר"ל שטמא האוכל לפני זריקה לוקה) מ- (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ נִפְקָא (לומד מל"בכל"). תניא כוותיה דריש לקיש: (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם - אזהרה לאוכל (טמא והעונש ב- (וי' צו ז, ב); אתה אומר: אזהרה לאוכל, או אינו אלא אזהרה לנוגע? ת"ל: (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ וְגו', מקיש קדש למקדש, מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה, אף כל דבר שיש בו נטילת נשמה; ואי בנגיעה, מי איכא נטילת נשמה? אלא באכילה (טמא שאכל קדש אחרי זריקת דם) (הנלמד מ- (וי' צו ז, ב) לכולי עלמא, בודון ללא עדים, עונשו נטילת נשמה כנאמר בסוף (וי' צו ז, ב), לנגיעת טמא בקדש אין כתוב ואין דרשה לעונש נטילת נשמה. היות והמשך הפסוק הוא אזהרה לטמא מלבוא למקדש שעונשו על כך נטילת נשמה ע"פ (במ' חקת יט, ג), אז מוקש מהמשך הפסוק אל בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם שמה שהתורה כתבה בלשון נגיעה זה ללמד עונש נטילת נשמה לטמא שאכל קודש. בנוסף יש גם אזהרה לטמא לא לנגוע בקודש שעל כך אין עונש).

ויקרא תזריע יבד: וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב בְּדַמִּי טְהָרָה בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ עַד-מְלֵאת יָמֵי טְהָרָה: מהכתוב (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם - נלמד ע"פ ריש לקיש ב- [בבלי מכות יד, ב] 3 דברים. (א) טמא לוקה על נגיעת קדש (ב) מהקש קדש למקדש מלמד שהכתוב (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם הוא אזהרה לטמא לאוכל קדש בטומאת הגוף אחרי זריקת דמים (ג) לומד מלמל בְּכָל שטמא לוקה על אכילת קדש לפני זריקת דמים.

הרחבה של (א)-(ג) ב- [אנצ' תלמודית יח] - ערך טבול יום, מובא ויש שכתבו שאף לדעת ריש לקיש שמפסוק זה למדים אזהרה לטמא - וכן טבול יום⁷² - שאכל את הקודש⁷³, גם תרומה בכלל, שהרי דרשו: בְּכָל-קֹדֶשׁ, לרבות התרומה⁷⁴, שכל הקרוי קודש הוא בכלל לימוד זה⁷⁵. ט - וכן לדעת רבא ב- [בבלי יבמות עה, א] לאכילה ולנגיעה בתרומה.

הצעה ללימוד נוסף של ר"ל מ- (וי' תז' יבד) הדיון ב- [בבלי מכות יד, ב] נמצא גם ב- [בבלי זבחים לג, ב - לד, א]. ב- [בבלי זבחים לב, ב] אומר ר"ל שטמא שהכניס ידו לפניו לוקה שנאמר (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ מקיש ביאה לנגיעה, מה נגיעה במקצת שמה נגיעה אף ביאה במקצת שמה ביאה. אבל ב- [בבלי זבחים לג, ב] האמורא רבין בשם רב אבהו אומר שר"ל לא לומד הלכה זאת אלא רק את שלוש ההלכות הנדרשות במסכת מכות.

(ד) מ- [ספרא תזריע פרשה א פרק א] (ח) (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם יכול (לא תגע) אף למעשר (שני), תלמוד לומר וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קודש (תרומה וקרבו) שיש בו נטילת נשמה יצא המעשר (שני), לומדים שהכתוב (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם ממעט מעשר שני ע"י היקש אל המשך הפסוק, שהטבול יום מותר במעשר שני. היקש זה נמצא גם ב- [ספרי זוטא ויקרא ה, ב] ומ- [בבלי יבמות ע, ב] וב- [פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) ויקרא פרשת תזריע דף לד עמוד ב] (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם. יכול אפילו במעשר ת"ל (וי' תז' יבד) וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ. מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קדש שיש בו נטילת נשמה יצא מעשר (שני) שאינו במיתה.

(וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם - מונח רביעי, לפחות ארבעה מיני קדש האסורים בנגיעה ובאכילה לטמא: בְּכָל-קֹדֶשׁ - מקף כרב-מצב של קדש, ע"פ תו"כ (א) מעשר שני (ב) שאר קדשים: תרומה, בשר קדשים קלים, בשר קדשי קדשים, מ- [בבלי זבחים לג, ב - לד, א] מנחה, עצים, לבונה של מנחה, קטורת, אימורים. התורה ממשיכה עם מצב (ב) לגבי קדש שאינו מעשר שני שבו טבול יום (של אותו יום ושל יום ארוך כמו היולדת) לֹא-תִנְעַם - מקף כרב-מצב משמעות "תגע" (א) נגיעה בלבד (ב) אכילה. לר"ל על נגיעה לוקה, לר' יוחנן על נגיעה לא לוקה. לכולי עלמא על אכילה כרת. וזה ההיקש שהתורה מלמדת מביאת מקדש בטומאה אל אכילת קדש טהור ע"י טמא, מ- [ספרא תזריע פרשה א פרק א] (ח) (וי' תז' יבד) בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם יכול (לא תגע) אף למעשר (שני), תלמוד לומר וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קודש (תרומה וקרבו) שיש בו נטילת נשמה יצא המעשר (שני).

בְּכָל-קֹדֶשׁ לֹא-תִנְעַם וְאֵל-הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבְאֵ - תבנית רביעי ... זקף-קטן כעין מידה אשר מהרז"ו מגדיר כמידה ב' בנוסף על ה"ב מידות, סתום שלא בא לסתום אלא לפרש, זה מאמר התו"כ מה מקדש, שיש בו נטילת נשמה - כרת, אף (נגיעה שזה נראה כלשון סתום כי אין על נגיעה כרת, לכן הסתום בא לפרש שזאת אכילת) קֹדֶשׁ (ש)יש בו נטילת נשמה - כרת, דהיינו: אכילה.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
 תפיסת ההשקפה: אתנח, סליק = סוף-ספוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מוקד פשטא – מוציא מפשט; מראָ = מאריך; רבוי; דרָאָ = מצרף; תביר – מחלק, ממשע, לא ממש; טפאָא = טרָאָא – שני משמעות, רבוי מתפשט; מראָא טפאָא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרָאָ תביר טפאָא – קבוצה עם הלכה שיהיה לפרטיה; מראָא תביר טפאָא – קבוצה עם הלכה לא שיהיה לפרטיה; תביר מראָא טפאָא – קבוצה שההלכה חלה רק על חלק מפרטיה; מקף – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; ספּאָ 1 – סדור שנהלף, השלם והחלק נדרשים; זרָאָא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי ספוק – הקיש, השלישית; קדטא – סדר קדמות; אולא – גרש = גרש; יוצא מהענין; קדטא ואולא – מלמד) דרוש בפסוק כבעין חלק מ"ג מדות דר' ישמעאל; תלישא-קטנה – תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה, עקרה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עקרה; פּאָר – דרוש מהתפוסק רעיון לנושא אחר בהלכה.

1.8 יוקרא תזריע יב,א (התשע"ח) (המשך משנת התשע"ד)

ויקרא תזריע יג,ד: ואם-בהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין-מראה מן-העור ושערה לא-הפך לבן והסגיר הפהן את-הנגע שבעת ימים:

ספרא תזריע פרשה ב פ"א (ה) הפתוך (מראה עם דם בנגע בהרת (כשהיא אב) שהיא בלי דם לבנה כמו) שבשלג (או הפתוך נראה) כיון המזוג, הפתוך (מראה עם דם בנגע בהרת (כשהיא תולדה) שהיא בלי דם לבנה כמו) שבסיד (או הפתוך נראה) כדם המזוג בחלב דברי רבי ישמעאל, רבי עקיבא אומר אדמדם שבזה (באב) ושבוזה (בתולדה) כיון המזוג במים, אלא של שלג עזה ושל סיד דיהא הימניה.

(ו) רבי חנינה סגן אדמדם אומר מראות נגעים ששה עשר, רבי דוסא ר' רבי הרכינס אומר מראות נגעים וששה, עקביא בן מהללאל שבעים ושנים, אמר רבי יוסי שאל רבי יהושע בנו של רבי עקיבא את רבי עקיבא אמר לו מפני מה אמרו מראות נגעים [שתים] שהם ארבעה אמר לו אם לאו מה יאמרו אמר לו יאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפים זה עם זה, אמר רבי יוסי שאל רבי יהושע בנו של רבי עקיבא את רבי עקיבא אמר לו מפני מה אמרו מראות נגעים [שתים] שהם ארבעה אמר לו אם לאו מה יאמרו אמר לו יאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא א"ל לומר לך שמצטרפין זה עם זה א"ל ויאמר כל שהוא מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפים זה עם זה אמר לו מלמד שאם אינו בקי בהם ובשמותיהם לא יראה את הנגעים.

(יג,ד) **בהרת** – תרסא בתפקיד שיעור מספר צירופי המראות וסדר צבעיהם כפי שהוסבר קודם לכן, ובתפקיד ציור מחיצה המקיף כל שטח **לבנה הוא** – קדמא ואזלא מלמד לכלול בשטח המראה את **בעור בשרו** - מונח רביע, מודיע את מספר המראות בעור בשרו כנאמר [ספרא תזריע פרשה ב פ"א (ו)] רבי חנינה סגן הכהנים אומר מראות נגעים ששה עשר ר' דוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים שלשים וששה עקביא בן מהללאל אומר שבעים ושנים וגו' וכפירוש [יכין] על [משנה נגעים פ"א מ"ד] הן ששה עשר או שמונה בעור בשרו והשאר נגעים אחרים.

[רע"ב] לא גורסין ששה עשר, [תוי"ט בשם הר"ש] גורס ששה עשר מראות בעור בשרו: ארבע מראות חלקות, ארבע מראות בצירופין ביניהן, וכל השמונה בצירוף עם פתוך (כשדם בתוכו). הבסיס לצירוף נלמד ב- [ויקרא תזריע יג,ב] **והנה בעור-בשרו**. וכן איתא ב- [ספרא תזריע פ"א פ"א (ד)] ... **והנה** מלמד שהם מצטרפים זה עם זה לפטור ולהחליט ולהסגיר,

(ז) **וישערה לא שיער מחייתה** (עד כאן ת"ק מביא דברי רבי שמעון) (מכאן ת"ק מביא דעתו) כיצד בהרת כגריס ובה מחיה כעדשה ושיער לבן בתוך המחיה, הלכה המחיה טמאה משום שיער לבן, הלכה שיער לבן טמא משום המחיה, רבי שמעון מטהר מפני שלא הפכתו הבהרת. אמרו לו והלא כבר נאמר (יג,ג) **וישער בנגע הפך לבן** נגע (המלה יתירה ומלמד כי) זה (שער) בכל מקום (בכל שטח הנגע גם בשטח מחיה).

(יג,ד) **וישערה** – טפאָא, ללא מראָא לפניה, בתפקיד רבוי לא מוגבל במקום שערות במראה, וגם בתפקיד התפשטות התכונה של הימצאות שער לבן לכתוב לפניה בפסוק המכיל (א) **בהרת** – תרסא בתפקיד ציור מחיצה המקיף כל שטח **בהרת לבנה הוא** – קדמא ואזלא מלמד לכלול בשטח המראה את כל תוכו, כגון כל השערות לעומת דעת רבי שמעון שלא כולל שערות שעל מחיה.

ועמק אין-מראה מן-העור ושערה לא-הפך לבן היות ותו"כ דורש במשנה (ה) על מראה פתוך ובמשנה (ו) על מספרי צירופי מראות לבן ופתוך, ובמשנה (ז) מוזכרת מחלוקת האם לכלול שער במחיה כסימן טומאה, מועלית השערה לגבי משמעות **ועמק אין-מראה מן-העור** – פשטא מונח זקף-קטן, בתבנית העשויה ללמד על ענין בעל קשר למספר שתיים, כגון שני דברים כפשוטן. ההסבר על (יג,ד) **וישערה** – טפאָא, ללא מראָא לפניה, מוסבר כשהוא משולב בשני הדברים.

(יג,ד) **וישערה** – טפאָא, ללא מראָא לפניה, בתפקיד רבוי לא מוגבל במקום שערות במראה, וגם בתפקיד התפשטות התכונה של הימצאות שער לבן לכתוב לפניה בפסוק המכיל (א) **בהרת** – תרסא בתפקיד ציור מחיצה המקיף כל שטח **בהרת לבנה הוא** – קדמא ואזלא מלמד לכלול בשטח המראה את המוסבר ב- (ב) **ועמק אין-מראה מן-העור** המלים מלמדות על המראה, תבנית הטעמים פשטא מונח זקף-קטן בתפקיד שני דברים, עשויה ללמד על מה נכלל בשטח הנגע – (א) מחיה (מ"ח) (ב) ופתוך (מ"ה) (מ"ו) – המשנים היראות הלבן שלא יראה עמוק. נגע לפי התוה"מ זה מראה עם סימן שער לבן, לכן יש להסביר כי סוף הפסוק **והסגיר הפהן את-הנגע** מתייחס לענין שער שלא הפך לבן ולא מתייחס למחיה שבהסבר הזה. (העורכים חלוקים בדעותיהם בהצעה זו).

(ח) **וישערה לא-הפך לבן** ולא שער מקצתה (עד כאן ת"ק מביא דברי רבי שמעון) (מכאן ת"ק מביא דעתו) כיצד בהרת היא ומחיתה כגריס (סה"ה שטח המראה לבן והמחיה הוא כגריס) ושיער לבן בתוך הבהרת הלכה המחיה טמאה משום שיער לבן, הלך שיער לבן טמא משום המחיה, רבי שמעון מטהר (ברישא) מפני שלא הפכתו הבהרת כגריס (כי בגלל נוכחות המחיה לא היה שטח מראה כגריס ולכן השער לא נהפך ללבן ע"י מראה כגריס), ומודים (היינו רבי שמעון) שאם יש במקום שיער לבן כגריס שהוא טמא, מ"ז דנה בשטח מראה שהוא יותר מכגריס, השער הלבן היה רק במחיה, שבתוך המראה, ולכן נראה שכאילו לא המראה הלבן הפך את השער לבן, ולכן רבי שמעון מטהר, ואילו תנא קמא מלמד שגם שער לבן במחיה הוא סימן טומאה מ"ח דנה בשטח מראה שהוא רק כגריס כולל המחיה והשער הלבן בחלק הלבן ולא במחיה, ולכן נראה שכאילו לא מראה כגריס הפך את השער לבן, ולכן רבי שמעון מטהר, ואילו תנא קמא מלמד ששטח הגריס כולל מקום מחיה **לא-הפך לבן** המלים עוסקות בשער שאינו לבן, תבנית הטעמים **לא-הפך** – מונח מרבה מצבים ששטח המראה ה-**לבן** – אתנח, לכאורה הוגבל ולכן המראה לא יוחלט מהסיבות הנ"ל במ"ז ומ"ח, ואף-על-פי-כן רבנן מחליטים ורבי שמעון מטהר.

(ט) **וישערה לא-הפך לבן והסגיר** הא אם יש בה שיער שחור אינו ממעטה (משטח הלבן, ולא מציל מהסגר), שאלו התלמידים את רבי יוסי בהרת ובה שיער שחור, חוששים אנו שמא מיעט ממקומו את הבהרת מכגריס, אמר להם: (בשאלה) בהרת ובשער (כנראה במוכן ובה שער) לבן חיישינן שמא מיעט מקומו את הבהרת כגריס? אמרו לו לא, אם אמרת בשיער לבן שהוא סימן טומאה תאמר בשיער שחור שאינו סימן טומאה (מודים על שער לבן ולא מודים על שער שחור) אמר להן (ר' יוסי מביא ראיה משער לבן עצמו) הרי שיש בה עשר שערות לבנות כלום הם סימני טומאה אלא שתיים, חוששים אנו על המותר (שער לבן) שמא מיעט ממקומו את בהרת מכגריס (לטמא מספיק בשתי שערות, אז האם נאמר כי המותר ממעט שטח הלבן?), אמרו לו לא אם אמרת בשיער לבן שהוא מין טומאה (וכל צירוף של שתי שערות מטמא, לכן המותר לא ממעט) תאמר בשיער שחור שאינו מין טומאה, אמר להם (ר' יוסי) אף שיער שחור הופך (עלול להתהפך ללבן ולכן כבר עתה) והווה מין טומאה (ולכן לא ממעט משטח המראה) ואומר **וישערה לא-הפך לבן והסגיר** הא יש בה שיער שחור אינו ממעטה.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשע"ח
תמצית ההשקפה: א. תנ"ך – סוף-סוף (נקראים קוסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מן פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק; ממעט, לא ממש; טפאא – טרקה – שני משמעות, רבוי מתפשט; מרכא טפאא – קב"ש ששניה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה שיהיה לפרטיה; מרכא תביר טפאא – קבוצה עם הלכה לא שיהיה לפרטיה; תביר מרכא טפאא – קבוצה שההלכה הלה רק על חלק מפרטיה; מקח – רב-מצב של המוטעם, בד"כ מצב אחד נדרש; סס"י – סדור שנתקף, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקח-קטן – 2; זקח-גדול – 3; רביע – 4; ... זקח-קטן ... זקח-קטן בחצי פסוק – הקש; השלישית: (קטנא – סדר קדמות; אולא = גרש = גרשי"א – יוצא מהענין; קטנא ואלא – מלמד) דרוש בפסוק כבענין חלק מ"ג מדות דר' ישמעאל; תלישא-קטנא = תרסא – דרוש בפסוק שער, מתיצב, עקויה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מתיצב, עקויה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושא אחד בהלכה.

מ"ט דנה בשטח מראה לבן, ומבררת שהשער הלא לבן שבתוכו אינו ממעטו מכגריים.
המשך ת"כ פ"ב פ"א (ט) (ג,ג) וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע שְׂבַעַת יָמִים תְּחִלָּה. רב"ד נראה לי פירושו בתחלה צריך הסגר אבל בסוף אינו צריך הסגר שלא תאמר אם החליטו בשער והלך שער לבן יסגירו עכשו כבא מתחלה וכך צריך לפרש ככולן וקא משמע לן שאעפ"י שבנגעי בתים מציינו שלאחר שהולץ וקוצה וטח נותן לו שבוע להסגרו ואעפ"י שכבר עבר ממנו הנגע, בשאר נגעים לא אמרין הכי והיינו דדרשינן (וי מצ' יד,ב) זאת תהיה תוכת המצורע ביום שְׂבַעַת יָמִים וְהוֹבֵא אֶל-הַכֹּהֵן שלא ישהה (שלא צריך עוד שבוע של הסגר לעומת נגעי בתים) ומפרשים לה בדוכתיה.
הסבר הלכתי יָמִים – סלוק, מגביל תקופת הסגר רק לתחלת הופעת מראה ללא סימני טומאה (בנגעי עור, נתק, קרחת וגבחת, בגד עד שבועיים, בשחין ומכוה עד שבוע) כפי רב"ד שאם מנגע מחלט נעלמו את סימני טומאה, לא יסגירונו שוב אלא יורנו לפתוח בתהליך טהרה.

(יג,ג) ... וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע ; אֶת-הַנֶּגַע – טפחא בתפקיד של פותחת טפה להתאפיין מ-שְׂבַעַת יָמִים הראשונים שבם המראה נקרא נגע כהסבר הבא:
הסבר לשוני יָמִים – סלוק, מגביל ללמד כי רק בתחלה המראה נקרא נגע כפי התורה"מ שרק בתחלה, בשבעת הימים הראשונים של הסגר התורה קוראת למראה נגע, כי במצב הזה הוא ישאר טמא ויוזקק לעוד שבוע הסגר או יוחלט ע"פ סימנים.
(יג,ג) ... וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע – דרגא תביר טפחא, קבוצת פרטים שחל עליהם אותו ענין או הלכה, אפשר כי אלו שבעת ימי ההסגר ובא ללמד שאם הופיעו במ סימני טומאה והלכו או נשאר עד לראית הכהן ביום השביעי, בעל המראה נשאר בהלכות מוסגר, דבר הנלמד מטעם מרכא שְׂבַעַת – מרכא, מרבה לומר שכל הימים האלו בעל המראה נשאר בהלכות מוסגר. ראה מקבילה ב-(יג,לא)

ויקרא תזריע יג,ה: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי וְהִנְהָ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו לֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן שְׂבַעַת יָמִים שְׁנִית: (ספרא תזריע פרשה ב פרק ב (א)) (וי' תז' יג,ה) בשביעי (ביום השביעי) יכול בין ביום ובין בלילה לומר ביום ולא בלילה... גורע מיום השביעי כי מגביל ראה לשעות היום ולא בלילה של היום השביעי, (ב) יכול כל מראה היום יהו כשירים תלמוד לומר (יג,ב) לְכָל-מְרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן, ומה כהן פרט לשחשך מאור היום. כהן שראיתו נחלשה שלא יראה ומכאן שזמן שאורו חלש לא יראו בו נגעים.

ויקרא תזריע יג,ב: וְאֵם-פְּרוֹחַ תִּפְרַח הַצֵּרֶעַת בְּעוֹר וְכִסְתָּהּ הַצֵּרֶעַת אֶת-פִּי-עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד-רַגְלָיו לְכָל-מְרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן: דרוש מכהן הרואה היטב (יג,ב) לְכָל-מְרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן לזמן שאפשר לראות בו היטב, וזה מוליך אל ההמעטות הבאות (ג) מיכן אמרו אין רואים את הנגעים בשחירת ובין הערבים ולא בתוך הבית ולא ביום המעונן מפני (לפי) שכהה נראית עזה ולא בצהרים מפני שעה נראית כהה, אימתי רואים בשלש בארבע בחמש בשבע בשמונה ותשע דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר בארבע בחמש (הגר"א מחוק בשש) בשמונה ובתשע, רבי יוסי אומר בארבע וחמש בתשע בעשר אבל אמר, רואה אני את דברי רבי יהודה (רבי צ"ל ברבי [הגר"א וכן גירסת ר"ש])

הח"ח וביאורו אדם גדול]. מגביל שעות הראיה ביום השביעי וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי - מונח זרקא מונח סגול, באופן כללי מרמז על מיני גריעה ו/או תוספת. תו"כ מפרט הגריעות והתוספות תוך לימוד ממקראות שונים.
(א) ממעט כהן שראיתו נחלשה שלא יראה כי לא יראה את הצבע האמיתי של המראה, ומכאן נדרש לגרוע מיום הראיה (הראשון, השביעי וכו') שעות שאין רואים בהם, שראיית הנגע צריכה להיות רק בזמן שבו האור מתאים לראיית המראה באופן שלא יגרע ולא יוסיף על צבע המראה.
(ב) מוסיף על יום השביעי כאשר הוא מעונן עוד ימי הסגר עד ליום שאפשר לראות בו את המראה וזה עשוי לטהרו כי בינתיים יעלמו סימני הטומאה או לטמאו כי יופיעו בו סימני טומאה.
(ג) גורע ממקום הראיה כי אינו רואה בתוך בית.

(ד) (ג,ג) וְהִנְהָ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו שאם העז והכהה, כהה והעז כאילו לא כהה, לֹא-פָשָׁה שאם כנס ופשה או פשה וכנס כאילו לא פשה, ע"פ התורה והמצוה (סא) המלה "עין" מציינת רק הצבע, ואילו המלה "מראה" מציינת כל הפרטים הנראים בו. לכן פירוש עֲמַד בְּעֵינָיו – בגווניו. כל מקום שחוזר השם כמו כאן "הנגע" יש בו טעם. ופירשו רבותינו שכיון שפתח בשם נגע פרטי – (ד,ג) בְּהִרְתָּ, לכן נאמר (יג,ה) נגע להודיע שכל ד' מראות מצטרפות ואין זה נגע חדש אלא אותו נגע אפילו אם במשך השבוע השתנו גווניו. לכן אמר לֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע, שלא פשה באחת מארבע מראות, שאם הנגע כשגל והפשיון כקרום, הגם שלא פשה הבהרת מ"מ הרי פשה הנגע, כי לענין שם נגע כל הד' מראות הן מין אחד.

טט - לֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע – מרכא טפחא, יתור לרבות שאם הנגע המקורי בגוון טמא אחד, והפשיון בגוון טמא אחר, זה אותו נגע, והפירוש של לֹא-פָשָׁה באחד מן הארבע גווניו אפילו השונה מהנגע המקורי.
וזה כלל בלשון שמלת וְהִנְהָ מורה תמיד על התחדשות דבר חדש. ולפ"ז איך אמר פה וְהִנְהָ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו שזה אינו התחדשות רק בהפך שלא נתחדש דבר. מזה הוציאו חז"ל שאף אם היה זה ענין חדש וכגון שבתוך ימי ההסגר פשה או כנס, אין זה מועיל ולא מזיק, רק אם נתחדש עתה שעמד בעיניו ולא פשה ודומה כקודם ההסגר יסגירהו שנית.
טט – לפי התורה"מ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו אינו מורה על התחדשות. אבל מלת וְהִנְהָ מורה על התחדשות. כיצד יש התחדשות? שאם העז והכהה, כהה והעז כאילו לא כהה, ... שאם כנס ופשה או פשה וכנס כאילו לא פשה, היינו שאם בתוך שבעת הימים היה מצב של פטור כי כהה לצבע טהור ו/או המראה כנס מתחת לגריס או היה מצב של מוחלט כי המראה פשה מעבר לגודלו המקורי, החידוש הינו שליום הראיה המראה חזר למצב הטמא הראשון.
וְהִנְהָ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו – מהפך פשטא מונח זקח-קטן, דרשה כפשוטה שלא חל שנוי כלשהו במראה, דרשה היוצאת מפשט הכתוב ללמד שאם (בתוך שבעת הימים המראה) העז והכהה, כהה והעז כאילו לא כהה, ... שאם כנס ופשה או פשה וכנס כאילו לא פשה, והנה מצאנו בפירושי (הרע"ב) ו-[יכין] על [משנה נגעים פ"ד מ"ז] שאף שבתוך השבוע הבהרת (הנגע) הלכה (היינו מראה פטור) ו/או נתמעטה מגריס מתחשבים רק במצב ביום השביעי. יתכן ודין זה אף הוא נלמד מהכתוב וְהִנְהָ הַנֶּגַע עֲמַד בְּעֵינָיו לֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע בְּעוֹר שגם אם הגוון ירד למצב של פטור לא מתחשבים אם בשעת הראיה נמצא בגוון טמא.